

ТАБЛИЦА

за отразяване на предложения и коментари по проекта на Насоки за кандидатстване по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, получени в периода на обществено обсъждане

I Предложения и коментари, получени в периода на обществено обсъждане 05.08 – 24.08.2022 г.

№	Дата на получаване от подателя	Коментар/ Предложение	Становище на Структура за наблюдение и докладване <u>към декември 2022 година</u> Приема/ Не приема Мотиви
1.	От ИСУН, 08.08.2022 г.	1. Относно изискването „След приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, следва да се изготви независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, която да докаже потреблението на първична енергия и	1. Прието за информация. За целите на отчитането на постигнатите резултати по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ е необходимо крайните получатели по

	<p>постигнатите спестявания от обновяването, заложи в подаденото на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура“ – съобразено ли е изискването с разпоредбата на чл. 17 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради, при условие че именно там е регламентиран начинът за доказване на реално постигнатите спестявания чрез повторно обследване и издаване на сертификат за ЕЕ.</p> <p>Възниква въпросът, доколко „независимата експертна оценка от сертифициран енергиен одитор“ ще е нормативно и технически издържана в сравнение с новото обследване и сертификат за ЕЕ, съгласно чл. 17 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22 януари 2016 г. От друга страна, от съществено значение е, кои изчисления за енергийни спестявания и количества въглеродни емисии ще са с приоритет – тези от „независимата експертна оценка от сертифициран енергиен одитор“ или другите от обследването за ЕЕ и Сертификата, които са изискуеми по закон.</p> <p>2. Относно допустимите дейности – не е предвидено да се финансира безвъзмездно подмяната на всички инсталации, както и цялостен вътрешен ремонт и обновяване на сградите. В случай че са налице административни пречки за безвъзмездно финансиране на тези дейности, то би следвало да се изиска задължителен собствен принос от крайните получатели за изпълнението им, с оглед избягване риска от компрометиране на въведените мерки за енергийна ефективност, например: спукана канализационна или водопроводна тръба, вследствие на която се нарушава целостта на топлоизолационния пакет на таван, под, фасада и т.н.; остаряла ел. инсталация, която е непригодна или рискова за привързване към новоизградена фотоволтаична централа за производство на ел.</p>	<p>процедурата да представят независимата експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, на етапа на окончателното отчитане на инвестицията.</p> <p>Следва да се има предвид, че съгласно заложените етапни цели за изпълнение на инвестицията по ПВУ, а именно до юли 2026 г. да се отчетат пред ЕК постигнатите спестявания, е необходимо в рамките на срока на изпълнение на съответната инвестиция да се докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания, заложи в подаденото на етапа на кандидатстване енергийно обследване.</p> <p>В тази връзка след приключване на СМР дейностите, в рамките на срока за изпълнение на договора за финансиране по процедурата (30 месеца), следва да бъде изготвена независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, която крайните получатели (КП) по процедурата да предоставят при окончателното отчитане на договора за финансиране.</p> <p>Предвид гореизложеното КП следва да предвидят изготвянето на независимата експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, с която да се докажат заложените целеви стойности на индикаторите за енергийна ефективност в рамките на срока на изпълнение на договора за финансиране.</p> <p>2. Прието за информация. Допустимите дейности по процедурата са детайлно описани в т.10 от Насоките за кандидатстване (НК). Следва да се има предвид, че процедурата е насочена към енергийно обновяване на сградния фонд чрез прилагане на мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност.</p> <p>В случаите, когато по преценка на КП, в рамките на</p>
--	--	---

		енергия за собствени нужди; неугледен вид на интериора на сградата, контрастиращ на обновения ѝ външен вид, за което често са отправяни критики от национални и международни одитори.	предложението се предвидят за изпълнение СМР, които не са част от допустимите дейности/разходи по процедурата, те следва да се поемат като собствен принос от КП и се представят в отделно КСС.
2.	Община Пловдив, 11 август 2022 г.	<p>Във връзка с публикувани за обществено обсъждане насоки за кандидатстване и съпътстващи документи по Процедура BG-RRP-4.020 - "ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ", по НПВУ, предоставяме на Вашето внимание следните коментари, становища и запитвания:</p> <p>1. Предвид че по своята правна същност насоките за кандидатстване са общ административен акт следва да бъдат спазени изискванията за приемането им по реда на глава 5, раздел II на АПК, като срокът не може да бъде по-кратък от един месец. Още повече, че съгласно чл. 5, ал. 9 от Постановление № 114 от 8 юни 2022 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост "За неуредените въпроси в производството по издаване на документите по ал. 1 се прилага глава пета, раздел II от Административно-процесуалния кодекс".</p> <p>2. При прилагане на вариант 2 относим към непреките разходи, упоменати на стр. 27 в Насоки за кандидатстване по Процедурата, правилно ли разбираме, че невъзстановимият ДДС,</p>	<p>1.Приема се. Проектите на документите по процедурата са публикувани за повторно обществено обсъждане, със срок до 25.09.2022 г.</p> <p>2.Приема се за информация. Данък добавена стойност е недопустим за финансиране със средства от Механизма за възстановяване и устойчивост. С оглед на горепосоченото, прилагане на единни ставки се</p>

	<p>приложим за изпълнител по реда на ЗОП за осигуряване на публичност/видимост, следва да бъде предвиден в рамките на допустимите 2 % от преките допустими разходи без ДДС(в т.нар. „единна ставка“), тъй като посочената хипотеза не е разяснена процедурно в НК, както и не са дадени детайлни разяснения в това отношение в приложение Л1, касаещо въвеждането на информацията за проекта в ИСУН. Считаме за целесъобразно, същото да бъде ясно дефинирано и указано от УО.</p> <p>3. Във връзка със заложеното в насоките за кандидатстване изискване, описано на стр. 21 от документа, а именно: <i>“На етапа на окончателно отчитане следва КП да представи анализ, от който да става ясно, че производството на електрическа и/или топлинна енергия, осъществено със средства от МВУ, е за собствено потребление и същото не надхвърля необходимото количество енергия за покриване нуждите на съответната сграда. Анализът следва да е изготвен и съгласуван от правоспособно лице с компетентност в съответната област, вписан в Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране (КИИП).”</i> предлагаме да се обмисли дали е необходимо и целесъобразно изразходването на финансов ресурс за изработването на такъв анализ, имайки предвид процедурата и контрола, осъществяван от електроразпределителното предприятие, по време на присъединителния процес на новоизградена фотоволтаична електроцентрала към електроразпределителната мрежа. По конкретно, считаме, че следва да се отчете следното: Проектите по част „Електротехническа“ за фотоволтаични</p>	<p>изчислява върху преките допустими разходи без ДДС</p> <p>В Насоките за кандидатстване е посочено, че непреките разходи се изчисляват на база 2% от общите преки допустими разходи БЕЗ ДДС.</p> <p>3.Приема се. В НК са направени корекции, като „анализ, от който да става ясно, че производството на електрическа и/или топлинна енергия, осъществено със средства от МВУ, е за собствено потребление и същото не надхвърля необходимото количество енергия за покриване нуждите на съответната сграда“ е заличен. В НК са направени допълнения, че „В случай че ПИИ включва мерки за отопление и охлаждане и/или производство на електрическа енергия от възобновяеми източници е необходимо в доклада от обследването изрично да се посочи, че производство на електрическа и/или топлинна енергия са за собствено потребление“.</p>
--	---	--

		<p>електроцентрали се изработват на база на предварително изготвено от възложителя задание, където се описват типа и принципа на действие на централата. Същевременно, при стартиране на процедурата по присъединяване на централата към електроразпределителната мрежа на съответното експлоатационно дружество, възложителя подава „Заявление за проучване на условията и начина за присъединяване“, където задължително се отбелязва една от следните хипотези:</p> <p><i>Произведената електрическа енергия:</i></p> <ul style="list-style-type: none">☐ ще се използва за собствено потребление и обектът ще отдава излишната енергия в електроразпределителната мрежа;☒ ще се използва за собствено потребление и обектът няма да отдава излишната енергия в електроразпределителната мрежа;☐ ще се отдава изцяло в електроразпределителната мрежа; <p>Т.е. при централи, предвидени само за собствено потребление без връщане на ел. енергия в мрежата, се отбелязва второто поле и Заявлението се подава към Електроразпределителното дружество. На база на подаденото Заявление от инвеститора, от Електроразпределителното дружество изготвят „Становище за условията и начина за присъединяване“, където в описанието изрично се посочва, че електроцентралата няма да отдава ел. енергия в електроразпределителната мрежа; в частта за проектиране и изграждане на ел. съоръженията се посочва, че трябва да се</p>	
--	--	---	--

		<p>зложат технически средства/мерки непозволяващи връщане на ел. енергия в мрежата; в частта за търговско измерване се посочва, че няма да се монтира двупосочен електромер (какъвто би бил задължителен при системите отдаващи ел. енергия към мрежата). След като бъде получено, въпросното Становище се предава на проектанта по част „Електротехническа“, за да може проектът да бъде съобразен с всички описани условия и изисквания, поставени от експлоатационното дружество.</p> <p>След като бъде изготвен техническият проект по част „Електротехническа“, той задължително подлежи на съгласуване от електроразпределителното дружество, където проверяват дали при проектирането са изпълнени всички зададени в Становището изисквания (като например - за системите, предвидени само за собствена консумация, да са заложили технически средства/мерки, непозволяващи връщане на ел. енергия към мрежата).</p> <p>Следващата стъпка е сключване на Договор за присъединяване, където в частта „Предмет на договора“ изрично се описва, че централата е за собствена консумация и няма да отдава ел. енергия към мрежата; в раздел „Технически параметри“ се описва, че няма да се извърши монтаж на двупосочен електромер (какъвто би бил необходим при системите, отдаващи енергия към мрежата); в частта „Електрически съоръжения за присъединяване“ се описва, че инвеститорът трябва да е изградил технически средства/мерки, непозволяващи връщане на ел. енергия към мрежата.</p> <p>Когато фотоволтаичната електроцентрала бъде изградена, от Електроразпределителното дружество назначават приемателна</p>	
--	--	---	--

		<p>комисия, която проверява на мястото на обекта дали са спазени всички описани условия в Договора по присъединяване и дали реално изградената система съответства на съгласувания технически проект по част „Електротехническа“. Съставя се констативен протокол, в който се описват техническите параметри на системата, дали ще е за собствена консумация или ще отдава ел. енергия в мрежата, спазени ли са изискванията на Договора за присъединяване и съответства ли тя на съгласувания проект. Отбелязва се и дали се открива нова партида за връщаната ел. енергия (която е необходима за случаите, когато се връща ел. енергия към мрежата и се монтира двупосочен електромер). Съответно, при системите само за собствена консумация не се открива нова партида/Измервателна Точка и не се монтира двупосочен електромер. Поради тези причини при системите само за собствена консумация не се сключва Договор за продажба на произведената ел. енергия, което е задължително условие при системите за връщане на ел. енергия към мрежата.</p> <p>При наличието на всички тези условия и осъществяването на непосредствен контрол (при всяка една стъпка от началото до края на присъединителния процес) директно от електроразпределителното предприятие, което се явява и собственик на електроразпределителната мрежа, би могло да се определи като нецелесъобразно условието да се извършва и проверка от външен специалист за това дали системата е за собствена консумация или отдава ел. енергия към мрежата. Следва да се отчете също, че ще бъде наличен и целият набор от</p>	<p>4. В „III. При интервенции върху спортна инфраструктура (държавна и общинска собственост) на раздел 12. „Приложим режим на минимални/държавни помощи“ от Насоките за кандидатстване (НК), детайлно са описани хипотезите, при които средства, получени по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ на НПВУ се третира като непомощ (когато не се извършва стопанска</p>
--	--	--	--

	<p>документи, издадени от електроразпределителното дружество, удостоверяващи предназначението и типа на фотоволтаичната система, които могат да бъдат проверени от Структурата за наблюдение и докладване, при такава необходимост.</p> <p>4. Считаме, че случаите, в които КП следва да се третира като предприятие (съгласно чл. 1 на Приложение № 1 на Регламент 651/2014, респ. чл. 107 от ДФЕС), попадат в обхвата на режим на „групово освобождаване“, с приложимост на разпоредбата на чл. 38, пар. 1, пар. 3, б. „а“ и „б“ във връзка с пар. 3а, т. 1 на Регламент 651/2014 - Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност на публични сгради, в т.ч. сгради, предназначени за предоставяне на образователни или социални услуги. Помощите, попадащи в режим на „групово освобождаване“, са държавни помощи, обявени за съвместими с общия пазар в приложение на членове 107 и 108 от ДФЕС, които са освободени от задължението за уведомяване на Европейската комисия по член 108, параграф 3 от Договора, при изпълнение на определени условия. Съгласно чл. 8, пар. 5 на Регламент 651/2014 <i>„Държавните помощи, освободени от задължението за уведомяване по силата на настоящия регламент, не могат да се натрупват с помощ de minimis по отношение на същите допустими разходи, ако това натрупване би довело до интензитет на помощта, надхвърлящ праговете, установени в глава III от настоящия регламент“</i>. С чл. 38 на Регламент № 651/2014 е уредено такова изключение за нотификация именно на инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната</p>	<p>дейност от собственика на сградата) или като държавна или минимална помощ (когато се извършва стопанска дейност от собственика на сградата).</p> <p>Когато предложението за изпълнение на инвестиция (ПИИ) не може да изпълни изискванията за режим „непомощ“, в зависимост от нуждите и спецификата на съответното ПИИ кандидата може да избере между ЕДИН от приложимите режими на държавна или минимална помощ (de minimis), както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> - минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013, или - в режим на групово освобождаване, съгласно чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 (ОРГО) “Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност. <p>В зависимост от това кой от приложимите режими е избран, то съответното финансиране за изпълнение на ПИИ се третира като държавна или минимална помощ (de minimis).</p> <p>Ако кандидата е избрал ПИИ да е в режим на минимална помощ по процедурата, то същата се натрупва с цел изследване на прага от левовата равностойност на 200 000 евро, съгласно указанията в Приложение О2.</p> <p>Ако кандидата е избрал ПИИ в режим на ОРГО по процедурата то същата се натрупва с получена държавна помощ, съгласно указанията в Приложение О3.</p> <p>5. Да, в случаите на ПИИ за спортна инфраструктура, за което е избран режим “Инвестиционни помощи за мерки за повишаване за мерки за повишаване на енергийната ефективност” по чл. 38 от Регламент 651/2014, за райони извън</p>
--	--	---

	<p>ефективност. От гореизложеното следва изводът, че средствата, които ще бъдат получени по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ на НПВУ (в случай на извършване на стопанска дейност от КП) нямат характера на минимална помощ и не трябва да бъдат натрупвани с цел изследване на прага от левовата равностойност на 200 000 евро.</p> <p>5. Предвид даденото в чл. 2, т. 26 на Регламент 651/2014 определение за интензитет на помощта, а именно <i>“брутният размер на безвъзмездна помощ, изразен като процент от допустимите разходи, преди приспадането на данъци и др. такси”</i> и текущите нива на сконтовия лихвен процент за България (https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates/reference-and-discount-rates_en), правилно ли е разбирането, че в случаите, когато за предложение за спортна инфраструктура е избран режим <i>“Инвестиционни помощи за мерки за повишаване за мерки за повишаване на енергийната ефективност”</i> по чл. 38 от Регламент 651/2014, при максималният допустим интензитет на помощта в размер на 45% (за райони извън ЮЗР) от допустимите разходи, следва че максималният размер на финансирането, за което може да се кандидатства е до 45% от общите допустими разходи? Остатъкът от необходимите средства за интервенцията като съфинансиране ли следва да се осигури? Молим за повече яснота.</p> <p>6. На стр. 18 от Насоките за кандидатстване в карето ВАЖНО е записано, че <i>“Допустимите разходи се сконтират до тяхната</i></p>	<p>ЮЗР максималният допустим интензитет на помощта е в размер на 45% от допустимите разходи. Оттук следва, че размера на финансирането, за което може да се кандидатства по процедурата е до 45% от общите допустими разходи. Остатъкът от общите допустими разходи по предложението трябва да бъде съфинансиран чрез собствени средства на кандидата или със средства от външни източници.</p> <p>6. Сконтирането се прави от СНД и както е посочено в НК сконтирането се извършва към момента на предоставяне на помощта.</p> <p>7. Както е посочено в раздел 11 „Категории разходи, допустими за финансиране“ на НК разходите са допустими за финансиране, ако са направени от крайния получател на средствата/партньора и са платени от 1 февруари 2020 г. до 30 юни 2026 г. Разходите се възстановяват, съгласно условията на договора за финансиране (Приложение Е1) и Условията за изпълнение (Приложение Е2), както и приложимото национално и европейско законодателство.</p> <p>8. Не се приема. За предложения за спортна инфраструктура, които са в режим на помощ в съответствие с чл.38 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 (ОРГО), подготвителни по смисъла на чл.2, т.23 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на</p>
--	---	--

		<p>стойност към момента на предоставяне на помощта” с лихвен процент към момента на предоставяне на помощта. Фактически обаче, кандидатът следва да ги сконтира към момента на подаване на проектното предложение, тъй като УО следва да прецени интензитета на помощта на етап кандидатстване, а не на етап подписване на договор.</p> <p>7. На стр. 25 от Насоките за кандидатстване е записано, че <i>“Разходите са допустими за финансиране, ако са направени от крайния получател на средствата/партньора и са платени от 1 февруари 2020 г. до 30 юни 2026 г.”</i>. Това означава ли, че всички направени от КП разходи след 1 февруари 2020г., които се явяват допустими по процедурата, ще бъдат възстановени?</p> <p>8. На стр. 25 от Насоките за кандидатстване е записано, че: <i>“ВАЖНО! За предложения за спортна инфраструктура, които са в режим на помощ в съответствие с чл.38 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 (ОРГО), разходите са допустими за финансиране, ако са извършени след датата на подаване на предложението за изпълнение на инвестиция към СНД до 30 юни 2026 г. Изключение правят разходите по изготвяне на енергийни обследвания за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация, разходите за обследване за установяване на техническите характеристики на сградите (технически обследвания) и технически паспорт, които са подготвителни дейности. В тази връзка, в случай че тези разходи са извършени преди подаване на ПИИ, разходите за тях са допустими за финансиране в съответствие с периода на</i></p>	<p>Комисията от 17 юни 2014 и не нарушават стимулиращия ефект са разходите по изготвяне на енергийни обследвания за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сградите в експлоатация, разходите за доклад за резултатите от обследването за установяване на техническите характеристики на сградата (технически обследвания) и технически паспорт.</p> <p>В случай на предложения за спортна инфраструктура, които са в режим на помощ в съответствие с чл.38 от Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 (ОРГО), разходите, свързани със заснемания, технически и работни проекти и разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи НЕ се считат за подготвителни и в тази връзка са допустими по процедурата след датата на подаване на предложението за изпълнение на инвестиция към СНД до 30 юни 2026г.,</p> <p>9. СНД извършва последващ контрол на приключили процедури за избор на изпълнител по реда на ЗОП или на ПМС</p>
--	--	--	--

	<p><i>допустимост на разходите – от 1 февруари 2020 г. до 30 юни 2026 г. Тези дейности се считат за подготвителни по смисъла на чл.2, т.23 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 и не нарушават стимулиращия ефект на помощта по смисъла на Регламент (ЕС) № 651/2014!“. Предвид разпоредбата на чл. 2, т.23, изречение второ на Регламент 651/2014 “подготвителните дейности като получаване на разрешителни и провеждане на проучвания на осъществимостта не се считат за започване на работа по проекта”, следва ли да бъдат признати за възстановяване предварително направените разходи, свързани със заснемания, технически и работни проекти и разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи (РИОСВ и съгласувателни такси), след като същите са извършени преди работата по проекта или дейността да е започнала, респективно - не нарушават стимулиращия ефект на помощта по смисъла на чл. 6, пар. 2 във връзка с чл. 2, т. 23 на Регламент 651/2014.</i></p> <p>9. На стр. 25 в т. 10.2 от Насоките за кандидатстване е записано: <i>“В допълнение, извън посочената проверка на АОП, СНД извършва предварителен контрол за съответствие с приложимите европейски и национални изисквания в областта на обществените поръчки на обявлението и документацията за участие в обществената поръчка, както и предложението за изменение на договор”</i>. Какво се случва с вече проведените обществени поръчки във връзка с подготвителните действия (обследвания за енергийна ефективност и технически характеристики)?</p>	<p>№ 80 от 2022 г. за определяне на правилата за възлагане на дейности по инвестиции от крайни получатели на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост въз основа на оценка на риска. В случай, че процедурата бъде обект на последващ контрол и СНД установи нарушения по ЗОП ще сезира компетентния за това орган - Агенцията за държавна финансова инспекция (АДФИ) за извършване на инспекционна дейност по реда на ЗДФИ. Когато в рамките на дейностите на контрол на СНД се установят индикатори за измама, корупция или конфликт на интереси и двойно финансиране се прилага процедура за докладване на сигнали за сериозни нередности към съответно компетентните за това институции.</p> <p>10. Приема се. Текстът на Насоките за кандидатстване е допълнен, като освен възможността сградата, обект на интервенция да се отдаване под наем е включена и възможността да се предоставя на концесия. Допълнени са специфични изисквания по отношение на концесионния договор в насоките за кандидатстване, декларация В, Приложение О1, предвид че ако в него се предвижда инвестиции за постигане на енергийна ефективност на сградата (т.е. строителните дейности за мерките за енергийна ефективност) да се извършват от наемателя/концесионера, същите не са допустими за финансиране по процедурата.</p> <p>11. Текстовете в НК и Приложение О2 са редактирани. Декларирането и натрупването на получена минимална помощ е само от собственика на съответната инфраструктура. В декларации Г, Г1 са дадени указания, кой следва да декларира обстоятелства във връзка с получаването на</p>
--	---	--

	<p>10. В насоките като “стопанска дейност” е засегната единствено възможността за отдаване под наем от страна на КП. Какво се случва, ако обектът на интервенция е предоставен на концесия?</p> <p>11. На стр. 31 от Насоките за кандидатстване е записано, че: <i>“Когато обектът се стопанисва от друг субект - ползвател на инфраструктурата, като например съответната културна организация, спортна федерация/спортен клуб и др., на основание чл. 9, ал. 5 от Закона за държавните помощи, собственикът на инфраструктурата (съответната държавна/общинска администрация) поемат функциите на администратори на помощта и носят отговорност за изпълнението на изискванията на приложимия режим”</i>. Не е ясно как ще се процедира в случай, че ползвателят на обекта вече е получил “Х” размер минимална помощ. Следва ли тя да се натрупва при определяне на допустимото за получаване финансиране за съответния обект? Считаме за целесъобразно да се доразвие точно и ясно този аспект в насоките, за да не е въпрос на тълкуване от страна КП?</p> <p>12. На стр.37 от Насоките за кандидатстване е записано, че: <i>“Това означава, че кумулативно финансирането за тази част от сградата, която се използва за стопанска дейност, събрано с всички други минимални помощи, получени от съответния собственик за 3 поредни бюджетни години няма да надхвърли 200 хил. евро.”</i> В тази връзка, следва ли за тази част от сградата да се направи отделно КСС? Считаме за целесъобразно да се доразвие точно и ясно този аспект в насоките, за да не е въпрос на тълкуване от страна КП?</p>	<p>минимални помощи в съответствие с изискванията на Регламент 1407/2013.</p> <p>12. Приема се. Направена е корекция в Насоките за кандидатстване. Отделно КСС се предоставя за мерките в режим на минимална помощ, когато отделни части от сградата се използват за стопанска дейност.</p> <p>13. Приема се. В НК и в Приложение ОЗ е допълнен обхвата на допустимите разходи.</p> <p>14. Не е необходимо решение на общински съвет във връзка със задължението да не се променя предназначението на обекта/обектите на интервенция в нарушение на правилата по държавните помощи в рамките на целия икономически полезен живот на активите, предвид че изискванията, свързани с държавната помощ са заложили в договора за финансиране, включително по отношение на промяна на предназначението на обекта на интервенция. Ако бъде нарушено това изискване предоставените средства се възстановяват от крайния получател.</p> <p>15. Не, не е необходимо решение на общински съвет за одобряване на партньорско споразумение за целите на кандидатстването по процедурата.</p>
--	--	--

		<p>13. На стр. 7 в Приложение ОЗ към Насоките за кандидатстване разходите за заснемания, технически и работни проекти, набавяне на необходимите разрешителни са определени като недопустими, което обстоятелство считаме за неправилно, предвид че тези разходи са свързани и необходими за осигуряване на по-високо ниво на енергийна ефективност - преминаване към клас "А" на енергопотребление.</p> <p>14. Необходимо ли е за целите на кандидатстване решение на общински съвет във връзка със задължението да не се променя предназначението на обекта/обектите на интервенция в нарушение на правилата по държавните помощи в рамките на целия икономически полезен живот на активите?</p> <p>15. Необходимо ли е за целите на кандидатстване решение на общински съвет за одобряване на партньорско споразумение?</p>	
3.	<p>Писмо с изх. №И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ)</p>	<p>Приложено Ви предоставяме принципни и конкретни коментари и бележки на общините и НСОРБ по проекта на документите за кандидатстване по горепосочената процедура, в рамките на Национален План за възстановяване и устойчивост.</p> <p><u>Принципни коментари и бележки:</u></p> <p>1.Заложеното изискване всички инвестиции в сгради да постигнат най-малко клас на енергопотребление „А“ е практически неприложимо. Освен че изисква сериозен финансов ресурс, го е неосъществимо за публичните сгради, построени но стар способ. С оглед на това, настояваме предвиденият клас „А“ да е валиден само за ограничен брой</p>	<p>1.Приема. НК са коригирани, като е определено изискването за достигане на клас на енергопотребление минимум „В“ след прилагане на енергоспестяващи мерки с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.</p>

		<p>„пилотни сгради“, а спрямо всички останали да е приложим клас „В“.</p> <p><i>Мотиви:</i> Постигането на клас на енергопотребление „А“ по отношение на инвестициите в публичните сгради, освен че ирационално ги оскъпява, ще демотивира потенциалното участие на собствениците им по процедурата, особено като се има предвид аналогичната мярка, по които се набират проекти по Програмата за развитие на селските райони 2014-2020, където няма изискване за постигането на определен клас енергопотребление. В тази връзка, инвестициите водещи до по-големи икономии на енергия при постигане на по-висок клас на потребление на енергия, напр. „А“ или „А +“, биха могли да се стимулират. Следва да се има предвид и че публичните сгради е плосък покрив, какъвто е преобладаващият случай, не разполагат с достатъчно площ за поставяне на необходимия брой слънчеви елементи (съответно ориентирани и без да се засенчват) изискуеми за клас „А“. В допълнение, при системи за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници, е необходима и ежемесечна поддръжка на инсталациите, почистване на соларното стъкло, което допълнително ги оскъпява.</p> <p>Изискването за клас „А“ е неприложимо към сгради със статут на недвижимо културно наследство, спрямо които резонно в проекта на Насоките е направено изключение, както и към други, повечето от които са построени в периода между 1959 г. и 1977 г., като в масовия случай конструкциите им не позволяват прилагането на всички възможни енергоспестяващи мерки за постигането на клас „А“.</p> <p>Съгласно чл. 4. т. 1, предложение четвърто на Директива 2010/31 /ЕС, минималните изисквания за енергийните характеристики</p>	
--	--	---	--

	<p>следва да отчитат и местните условия, проектното предназначение на сградата и нейната възраст. Съответствието с изискванията за енергийна ефективност на сградите се приема за изпълнено (чл. 6. ал. 1, т. 2 от Наредба № 7 от 2004 г. за енергийна ефективност на сгради), когато стойността на интегрирания показател - специфичен годишен разход на първична енергия в kWh/m², съответства най-малко на следния клас на енергопотребление: „С“ - за съществуващи сгради, които са въведени в експлоатация до 1 февруари 2010 г. включително. Според т. 2 от същия член на Наредбата, енергиен клас „А“ е изискуем за сгради с близко до нулата потребление на енергия при изпълнение на условието за минимален дял на енергията от възобновяеми източници съгласно определението в § 1. т. 31 от допълнителните разпоредби, съвпадащо с § 1. т. 28 от Допълнителните разпоредби на ЗЕЕ. „Сграда с близко до нулата потребление на енергия“ е сграда, която отговаря едновременно на следните условия: енергопотреблението на сградата, определено като първична енергия, отговаря на клас „А“ от скалата на класовете на енергопотребление за съответния тип сгради и не по-малко от 55 % от потребната (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление, с енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата;</p> <p>2.Считаме, че планираната продължителност от 24 месеца за реализацията на проектите, трябва съществено да се удължи.</p> <p><i>Мотиви:</i> В рамките на срока за реализация, крайните получатели подготвят и провеждат процедури за избор на изпълнители по ЗОИ, финализирането на които отнема около 6 месеца и то при липсата на обжалвания. Преди това. документацията за възлагане на обществена поръчка, би могла да е обект на предварителен контрол,</p>	<p>2. Приема се</p> <p>Срокът е удължен на 30 месеца.</p>
--	---	---

	<p>както от Структурата за наблюдение и докладване, така и чрез случаен избор от страна на ДОП, като само сроковете за осъществяването на последния са над 35 дни. В следствие се реализират и СМР дейностите, които са и зависими от метеорологичните условия, дейностите по публичност, както и финалното отчитане на проекта.</p> <p><u>Конкретни коментари и бележки по пакета документ за кандидатстване:</u></p> <p><u>1.Коментари и бележки по проект на Насоки за кандидатстване:</u></p> <p>1. т. 2.1. „Изпълнение на процедурата“: удачно би било към карето на стр. 12, указващо че всеки кандидат може да подаде само 1 проект за всеки вид сгради, да се приложат определения на сградите за: административно обслужване, обществено обслужване в областта на културата и изкуството и за спорт. Определенията са посочени във фиша, част от ПВУ, съгласно който това са сгради държавна и общинска собственост, посочени в Приложение 2 - Номенклатура на сградите и съоръженията за обществено обслужване и на самостоятелните обекти за обществено обслужване в сгради от ПАРНДВА № 1 от 30 юли 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи. В допълнение, следва да се разясни към коя категория сгради ще се причисляват такива със смесено предназначение, например за култура и спорт, какви го съществуват под формата на Дворци на културата и спорта в някои общини;</p> <p>2. т. 3. „Цели на предоставяните средства по процедурата и очаквани резултати“: Изискването след приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на</p>	<p>1.Коментари и бележки по проект на Насоки за кандидатстване:</p> <p>1.Приема се. В Насоките за кандидатстване са дадени определения за сградите, които са допустими за финансиране, както и кои сгради не са допустими за финансиране.</p> <p>2. Приема се. Сроктът за изпълнение е удължен на 30 месеца.</p>
--	---	--

		<p>изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, да се изготви независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, при заложеният срок от 24 месеца за реализацията на проектите, ще е неизпълнимо. Същото следва да се преразгледа, тъй като извършването ѝ се осъществява на база на едногодишно потребление на енергии след изпълнението на мерките за енергийна ефективност (чл.76 от Закона за енергийната ефективност). За да се защити и гарантира инвестицията, би могло да се заложи изискване (в т.ч. в Договора за финансиране) в рамките на изпълнението на проекта, да се сключи договор за последващата независима оценка за доказване на енергийните спестявания, а отчитането ѝ да се извърши в периода на устойчивост на инвестицията;</p> <p>3. т. 5. „Териториален обхват и териториално разпределение на средствата“:</p> <p>Прави впечатление неравномерното разпределение на ресурса по видове сгради по отделните категории общини, особено предвид населението им и броя на административните услуги предлагани в тях, които съгласно фиша на проекта в ПВУ, са водещи критерии при разпределението на средствата. Средно 10-те големи общини вземат 29% от ресурса, 40-те - 27%, а селските над 44% от него. В тази връзка и за разясняване на предложеното териториално разпределение на ресурса, е необходимо да се включи информация за критериите, на база на които е извършено разпределението му по групи общини;</p> <p>4. т. 6. „Минимален и максимален размер на средствата“: Определеният максимален размер на проект от 10 млн. лв. за административни сгради и от по 5 млн. лв. за останалите, освен че не е съобразен със спецификите на 3-те категории общини, е и</p>	<p>3. Разпределението на средствата по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, е направено въз основа на формирани бюджети по групи общини, изчислени чрез прилагане на критерии с определена тежест: брой население; брой сгради; РЗП на сградите; брой административни услуги, културни и спортни организации, съгласно подадените данни от общините за наличния им сградния фонд.</p> <p>Получените данни са разпределени в три групи общини: 1-ва група – 10-те големи градски общини; 2-ра група общини - 40 градски общини; 3-та група общини: 215 общини, попадащи в дефиницията за селски район, съгласно Споразумението за партньорство 2021-2027 г. Приложения подход на</p>
--	--	--	--

		<p>твърде висок. В резултат на това, при масовото депозиране на проекти на максимална стойност, каквато практика съществува, е възможно да се финансират малък брой проекти и го само на териториите на ограничен брой общини - например в рамките на заделения за културна инфраструктура бюджет за 40-те градски общини, при депозирането на проекти на максимална стойност, биха могли да се финансират едва 3 проекта. С оглед изложените аргументи и е цел гарантиране по-широко териториално покритие на процедурата, би могло да се обмисли редуциране на максималните стойности на проектите по видове сгради или диференцирането им по групи общини.</p> <p>5. т. 10. „Допустими дейности“:</p> <p>5.1. Реферирането към сгради паметници на културата, следва да се приведе в съответствие със Закона за културното наследство, съгласно който това са сгради недвижими културни ценности;</p> <p>5.2. Посочва се, че приоритет ще се дава на предложенията за изпълнение на инвестиция за енергийна ефективност в съчетание с използването на възобновяеми енергийни източници. <u>Ще се дава приоритет и на навлизането на високоефективните охладителни и отоплителни инсталации, на въвеждането на иновативните технологии, използващи геотермална, хидротермална и слънчева енергия, и на използването на отпадна топлина и студ.</u> Същевременно, тази приоритетност не е отразена в критериите за оценка на качеството, т. е. необходимо е същите да бъдат допълнени;</p> <p>5.3. Удачно ще е отпадането на предвидения на анализ, който да доказва, че производството на електрическа и/ или</p>	<p>разпределение на ресурса осигурява на всяка община равни възможности да се конкурира с общините от съответната група, в рамките на формирувания бюджет по видове сгради.</p> <p>4. Приема се. Редуцирани са максималните стойности на проектите по видове сгради.</p> <p>5.1. Приема се. Направени са корекции в Насоките за кандидатстване и са формулирани изключения, свързани със сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, съгласно текстовете за това в ЗЕЕ.</p> <p>5.2. Приема се. Критериите за техническа и финансова оценка са коригирани.</p> <p>5.3. Приема се. Направена е корекция в НК и изготвянето на анализ отпада като изискване. Добавено е изискване в доклада от обследването да бъде посочено, че производството на</p>
--	--	--	--

	<p>топлинна енергия, осъществено със средства от МВУ, е за собствено потребление и същото не надхвърля необходимото количество енергия за покриване нуждите на съответната сграда. Процедурата и контрола осъществяван от електроразпределителните предприятия, но време на присъединителния процес на новоизградена фотоволтаична електроцентрала към електроразпределителната мрежа, практически гарантират изпълнението на заложеното изискване, включително в Договора за присъединяване, изрично се описва, че централата е за собствена консумация и няма да отдава електрическа енергия към мрежата. При осъществяването на непосредствен контрол (при всяка една стъпка от началото до края на присъединителния процес) директно от електроразпределителното предприятие, което се явява и собственик на електроразпределителната мрежа, би могло да се определи като нецелесъобразно условието да се извършва и проверка от външен специалист за това дали системата е за собствена консумация или отдава електрическа енергия към мрежата;</p> <p>5.4. Предлагаме ремонта на покрив на сгради обект на интервенция, да е допустима дейност по процедурата, когато е предписан в техническия паспорт като задължителна мярка. Целостта на покрива е необходимо условие, за да се гарантира устойчивостта на извършените други инвестиции в енергийна ефективност. В този контекст, предлагаме да бъде допустима и подмяната на водосточни тръби/улуци, когато са предписани в техническия паспорт на сградата. Водосточните тръби следва да бъдат демонтирани преди полагане на външна изолация и в повечето случаи не могат да бъдат възстановени впоследствие поради физическото им изхабяване и предвид това следва да бъдат</p>	<p>електрическа и/или топлинна енергия, осъществено със средства от МВУ, е за собствено потребление.</p> <p>5.4. Направени са уточнения в НК. Мерки, които произтичат от техническото обследване не са допустими по процедурата</p> <p>6.1. Не се приема. СНД не предвижда залагане на процентни ограничения по процедурата, обвързани с разхода за СМР,</p>
--	--	--

		<p>подменени с нови, за да не се компрометира инвестицията;</p> <p>6. т. 11. „Категории разходи, допустими за финансиране“:</p> <p>6.1. Подходящо е да се въведе процентно ограничение на допустимите разходи за заснемания, технически и работни проекти, авторски и строителен надзор, което да е обвързано с тези за СМР;</p> <p>6.2. Процентът на непреките допустими разходи от до 2% от допустимите преки такива, е необходимо да се завиши, но възможност двойно. По този начин ще се осигури достатъчен ресурс за обезпечаване организацията и управлението на проекта и осъществяване на задължителните мерките за публичност и видимост (билборд, постоянна обяснителна табела, минимум 2 публични събития);</p> <p>7. т.12. „Приложим режим на минимални/ държавни помощи“: в текстовете като „стопанска дейност” е засегната единствено възможността за отдаване под наем на дадена сграда/ обект. Същевременно съществува и възможност за предоставянето на някои от допустимите по процедурата сгради/ обекти на концесия. И тази връзка е удачно да се изясни и тази хипотеза;</p> <p>8. т. 15. „Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта“: Посочва се, че „планираната продължителност на всяко проектно предложение не може да надвишава 24 месеца“, в абзац „ВАЖНО“ е пояснено, какви дейности са допустими за включване в този период: „Кандидатът трябва да предвиди в продължителността на ПИИ процедури като изготвяне на независима оценка от одитор за доказване на постигнатите спестявания и др.“ В унисон с принципните ни коментари по т. 2 и при условие, че изискването за независимата оценка остане в</p>	<p>предвид натрупаната практика и административната тежест при отчитане и одобряване разходи, за които има процентни ограничения.</p> <p>6.2. Не се приема. Определянето на процента се базира на изчисления на исторически данни за отчетени непреки разходи.</p> <p>7. Приема се. В НК е добавена възможност, в контекста на определяне на режима на помощ, стопанската дейност да включва освен отдаването под наем на сгради, и предоставянето на сгради на концесия.</p> <p>8. Приема се. Планираната продължителност е удължена на 30 месеца.</p> <p>9. Срокът за подаване на предложения е съгласно ПМС № 114</p>
--	--	---	--

		<p>рамките на срока за реализацията на проектите, то ще е необходимо той да се удължи;</p> <p>9. т. 20. „Краен срок за подаване на предложения“: Удачно ще е да се заложи срок за кандидатстване съобразен с необходимото време за подготовка на изискуемата техническа документация от кандидатите, в т.ч. осъществяване на процедури по възлагане на обществени поръчки за разработването ѝ.</p> <p>II. Коментари и бележки по проект на Условия за изпълнение на одобрените инвестиции:</p> <p>1. С оглед наличието на ЦАИС и провеждането на процедурите по ЗОП в електронна среда, следва да се преразгледа изискването за предоставяне на всички необходими документи по предварителния и последващия контрол на процедурите за обществени поръчки във формат „pdf.“ чрез ИС на Механизма. В допълнение, изискванията за представяне от крайния получател на „Регистър на подадени оферти за участие в процедурата“ и „Обява за датата и часа на отваряне на ценовите предложения“, са неприложими, тъй като такива не съществуват на хартия;</p> <p>2. Удачно ще е Условията да се допълнят с текстове създаващи възможност за временно спиране срока за изпълнение на проекта, например при обжалване на процедури по ЗОП. наличие на форсмажор и други непредвидени събития;</p>	<p>от 8 юни 2022 година за определяне на детайлни правила за предоставяне на средства на крайни получатели от Механизма за възстановяване и устойчивост.</p> <p>II. Коментари и бележки по проект на Условия за изпълнение на одобрените инвестиции:</p> <p>1. Приема се. Всички документи и информация, за които СНД има достъп до ЦАИС, не следва да се качват в ИС на ПВУ.</p> <p>2. По процедурата не се предвиждат хипотези за временни спирания на срока на изпълнение на договорите за финансиране, предвид заложените срокове, в които следва да бъдат постигнати и отчетени към ЕК постигнатите цели по процедурата.</p>
4.	Община Варна, 12 август 2022	<p>Във връзка с публикувания проект на насоки и условия за кандидатстване за получаване на средства по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ по НПВУ, Ви информираме за следните коментари, забележки и предложения на</p>	

	<p>Община Варна по предоставените ни документи:</p> <p>1. Ремонт на покрив на сгради-обекти на интервенция не е посочен като допустим/а разход/действие по процедурата. Предлагаме разходът да бъде допустим, когато е предписан в техническия паспорт на сградата като задължителна мярка, независимо дали е свързан с конструктивно възстановяване/усилване предвид това, че целостта на покрива е необходимо условие, за да се гарантира устойчивостта на извършените инвестиции, а невинаги необходимостта от ремонтните му дейности е свързана с конструктивно укрепване.</p> <p>2. В същата връзка предлагаме да бъде допустим разход и подмяната на водосточни тръби/улуци, когато са предписани в техническия паспорт на сградата. Обръщаме внимание, че водосточните тръби следва да бъдат демонтирани преди полагане на външна изолация и в повечето случаи не могат да бъдат възстановени поради физическото им изхабяване и предвид това следва да бъдат подменени с нови, за да не се компрометира инвестицията.</p> <p>3. Предлагаме, след представяне на съответна обосновка, да бъдат подкрепяни и проекти, които предвиждат след изпълнение на ЕСМ постигане на клас на енергопотребление „В“ и за сгради, които не са паметници на културата, съгласно Закона за културното наследство, след представяне на съответна обосновка.</p> <p>4. Предлагаме да бъдат допустими обекти от културна инфраструктура - сгради с различно предназначение, напр. „административна, делова“, за които е учредено право на безвъзмездно ползване от културна организация – действащи читалище или библиотека?</p>	<p>1. Направени са уточнения в НК. Мерки, които произтичат от технически паспорт не са допустими по процедурата и се поемат със собствени средства.</p> <p>2. Направени са уточнения в НК. Всички мерки, които са предписани в техническия паспорт, не са допустими за финансиране по процедурата, съгласно указанията в НК.</p> <p>3. Направени са корекции в изискванията за клас на енергопотребление, а именно: след изпълнение на енергоспестяващи мерки (ЕСМ) сградите следва да постигат клас на енергопотребление минимум „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.</p> <p>4. Обхватът на допустимите сгради е уточнен в НК. Допустими са сгради държавна и общинска собственост за обществено обслужване в областта на културата и изкуството, каквито са читалище или библиотека.</p> <p>5. Не се приема. НК са коригирани, като осигуряването на</p>
--	---	---

		<p>5. Предлагаме в Насоките за кандидатстване изрично да бъде посочен обхватът на необходимите и технически възможни мерки за осигуряване на достъпна архитектурна среда в съответствие с Наредба РД-02-20-2 от 26.01.2021 г. Във връзка с това, следва ли мерките за достъпна среда да бъдат въведени до входовете на сградите-обекти на интервенция или следва да бъдат до всички етажи/помещения? В това число, ще бъдат ли допустими дейности/разходи за осигуряване на достъпна среда в тоалетни за лица с увреждания и, изграждането на външни асансьори, при доказана обосновка, че това е единствена алтернатива за осигуряване на достъпна среда до по-високи етажи на сградите.</p> <p>6. Моля за разяснение в Насоките за кандидатстване, допустими обекти ли са спортни сгради, общинска собственост, които се стопанисват от общинско предприятие, създадено по Закона за общинската собственост като специализирано звено на общината за изпълнение на местни дейности и услуги (в конкретния случай, за управление на спортно-материалната база и на спортно-развлекателните съоръжения за свободното време на гражданите), финансирани от общинския бюджет.</p>	<p>достъпна архитектурна среда се финансира със собствени средства на кандидата и следва да е съгласно Наредба № РД-02-20-2 от 26 януари 2021 г. за определяне на изискванията за достъпност и универсален дизайн на елементите на достъпната среда в урбанизираната територия и на сградите и съоръженията (в сила от 13.03.2021 г.)</p> <p>6. В Насоките за кандидатстване са направени уточнения относно допустимите сгради. Няма ограничение стопанисването на спортните сгради да е от общинско предприятие, но собствеността на съответната сграда следва да е държавна или общинска.</p>
5.	община Габрово 12.08.2022 г.	<p>С настоящото изразяваме становището на Община Габрово по проекта на Насоки по горесцитирана процедура, като се надяваме нашите коментари да бъдат взети под внимание в окончателната версия на процедурата.</p> <p>Нашето становище е свързано с необходимост от допълнително уточняване и промяна на направени формулировки в проекта на Насоки, както следва:</p> <p>1. Като допустими разходи са записани - „разходи за изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран</p>	<p>1. Да, за целите на процедурата след приключване на дейностите за изпълнение на СМР, следва да бъде възложено изготвяне на независима експертна оценка, като част от</p>

	<p>енергиен одитор след приключване на дейностите по изпълнение на СМР“ Това значи ли, че след приключване на дейностите за изпълнение на СМР, следва да бъде възложено изготвяне на независима експертна оценка, като част от проектните дейности? И ако е така, взет ли е под внимание фактът, че подобна оценка следва да бъде извършена едва след изтичане на поне един отоплителен или охладителен сезон? В допълнение от така направената формулировка не става ясно каква трябва да е тази оценка. Съгласно ЗЕЕ след обновяване на сградите се извършва обследване за енергийна ефективност за доказване на изпълнението на предписаните енергоспестяващи мерки в обследването преди кандидатстване, както и оценка за доказване на достигнатите нива на енергийните спестявания в резултат от изпълнението на тези мерки.</p> <p>2. Като допустими дейности са дадени: “Дейности за изпълнение на СМР за прилагане на мерки за ЕЕ и ВЕИ (енергоспестяващи мерки за достигане на енергиен клас „А“ или постигане изискването за сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия (nZEB), по изключение клас „В“, с оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, въвеждане на системи за енергиен мониторинг“. Така записаната формулировка ограничава използването на част от възобновяемите енергийни източници. Съгласно официално писмо на АУЕР с изх. № РД-07-1488 количеството енергия, генерирано от инсталации за енергия от възобновяеми източници, не се счита за спестяване на енергия, като това се отнася за всички видове енергия от възобновяеми източници (ВИ), например, електроенергия, генерирана от фотоволтаични системи, топлина, генерирана от термални слънчеви колектори, комбинираното изгаряне на отпадъци в промишлеността, с изключение на енергията, произведена от</p>	<p>проектните дейности. СНД е предоставила образец на независима експертна оценка, който да бъде използван за целите на отчитане на резултатите от инвестициите, приложение към НК.</p> <p>2. Приема се. Направено е изменение на допустимите дейности в НК. Допустими са дейности за енергийна ефективност, както и мерки за ВЕИ, ако са предписани в енергийното обследване.</p>
--	---	--

		<p>термопомпени инсталации. В тази връзка формулирането на текста, че са допустими само енергоспестяващи мерки може да доведе до невъзможността за покриване и на изискванията за достигане на клас А. Използването на възобновяеми енергийни източници като фотоволтаични системи и геотермални системи значително намаляват генерираните емисии в сградите и ограничават използваната първична енергия, която е и една от основните цели в настоящата процедура.</p> <p>3. Съгласно точка 10.1 Степен на проектна готовност кандидатите могат да представят технически/работни проекти; идеен проект и обобщена КСС или обща ситуация на проекта (схема, чертеж) с обяснителна записка, заверени от правоспособен проектант, и обобщена КСС по окрупнени показатели. По отношение на третия вариант на кандидатстване - обща ситуация на проекта (схема, чертеж) с обяснителна записка, заверени от правоспособен проектант, и обобщена КСС по окрупнени показатели, считаме, че следва да отпадне изискването за заверка от правоспособен проектант. В допълнение за подготовката на инвестиционни проекти за изпълнение през новия програмен период 2021 - 2027 не бяха осигурени средства за техническа помощ за общините, което ще възпрепятства кандидатстването по настоящата процедура.</p> <p>4. В точка 5 от „Критериите за оценка на качеството“ е записан „Ниво на енергопотребление по първична енергия след прилагане на енергоспестяващите мерки (ЕСМ), съгласно скалата на класовете на енергопотребление за съответната категория сгради“, а като източник на проверка е записано „Нивото на енергопотребление по първична енергия на сграда и делът на енергия от ВИ са посочени на стр.1 от валидния сертификат за енергийни характеристики на сграда в</p>	<p>3. Приема се. Направена е корекция на текста по отношение на третия вариант на кандидатстване, както следва: Архитектурно заснемане с обяснителна записка, и обобщена КСС по окрупнени показатели.</p> <p>4. Приема се. Направени са корекции в критериите за оценка на ПИИ по процедурата – конкретния критерий е отпаднал след техническите консултации в ЕК в периода октомври –декември 2022 година.</p>
--	--	--	--

		<p>експлоатация“. В официалната форма на Сертификата за енергийна характеристики на сграда в експлоатация на стр. 1 действително се показва класът на енергопотребление преди и след ЕСМ, но от него няма как да се разбере делът на енергия от ВИ след ЕСМ, защото Разпределението на годишния разход на потребна енергия се дава за актуалното състояние на сградата (преди ЕСМ). Също така този дял се дава за цялото потребление на енергия в сградата, докато изискването за сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия (nZEB) е не по- малко от потребната (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от ВИ, а енергията за уреди (записани като „Други“ на стр.1 от сертификата) не участва в това изискване. В допълнение общата очаквана генерирана енергия от ВИ след ЕСМ се записва в сертификата на стр. 2, но за определянето на точния дял на енергията от ВИ и за каква оценка се използва той трябва да се извършват допълнителни изчисления.</p>	
6.	ДА ДРВВЗ	<p>Във връзка с публикувания проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, предлагаме по Компонент 1: „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд“ изрично да бъде включена дефиницията за видовете сгради за административно обслужване по т. 6 от Приложение № 2 от Наредба № 1 от 30 юли 2003 г. за номенклатурата на видовете строежи. В случай че не се ползва тази дефиниция, да се уточни/конкретизира, коя е точната дефиниция за видовете сгради за административно обслужване, която е приложима към Насоките за кандидатстване.</p>	<p>Приема се частично. В НК е включено описание на допустимите видове сгради, включително са посочени недопустимите сгради. Следва да се има предвид, че процедурата е насочена към мерки за енергийна ефективност на сгради, които се ползват за административни дейности/обслужване.</p>

		<p>Коментарът се прави във връзка със спецификата на сградите, стопанисвани от ДА „Държавен резерв и военновременни запаси“, които включват, както сграда на Централно управление и сгради на Териториалните дирекции „Държавен резерв“ (в които се извършва административно обслужване), така и складови и петролни бази, в които не се извършва директно административно обслужване, но които обслужват обществен интерес. По-специално бихме желали да обърнем внимание, че ДА „Държавен резерв и военновременни запаси“ изпълнява редица задачи, свързани с националната сигурност и подпомагане осигуряването на икономическата стабилност на държавата. В складовите бази на Агенцията се съхраняват държавни резерви и военновременни запаси, към чието съхранение има специфични изисквания и произтичащо от това високо енергийно потребление. В този контекст енергийната ефективност в съчетание с използването на възобновяеми енергийни източници на сградите добива особена важност.</p>	
7.	15.08.2022 г. Камара на енергийните одитори	<p>Обръщам се към вас от името на Камарата на енергийните одитори. След задълбочено проучване на Насоките и останалите документи правим следните бележки и предложения:</p> <p>1. В раздел №3 ЦЕЛИ НА ПРЕДОСТАВЯНИТЕ СРЕДСТВА ПО ПРОЦЕДУРАТА И ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ на стр.14 е записано:</p> <p>„ВАЖНО! След приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, следва да се изготви <u>независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор</u>, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложен в подаденото</p>	<p>1.Прието за информация. За целите на процедурата при отчитането на постигнатите спестявания, е необходимо след изпълнение на СМР дейностите, КП да предоставят <u>независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, с цел отчитане изпълнението на инвестицията и заложените енергоспестяващи мерки в рамките на срока на договора за финансиране по процедурата.</u></p>

		<p>на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура!</p> <p>В раздел №10 Допустими дейности на стр.19 също е записано, като допустима дейност: Изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор след приключване на дейностите по изпълнение на СМР;</p> <p>Същата независима оценка е записана и в следващи текстове.</p> <p>Това изискване противоречи на чл.39, ал.3 от Закона за енергийната ефективност, на чл.17, ал.2 от Наредбата за енергийно обследване и сертифициране на сгради, на чл.4, ал.1, т.1 от НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания.</p> <p>Моля да се заличат текстовете, свързани с изискването за изготвяне на „независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор след приключване на дейностите по изпълнение на СМР“ и да се променят изискванията съобразно цитираните разпоредби на Закона за енергийната ефективност и съответните подзаконови актове.</p> <p>Съгласно чл.17 ал.2 от Наредба Е-RD-04-01/22.01.2016 срока за издаване на нов сертификат е една календарна година след изпълнение на ЕСМ</p> <p>Съгласно чл.4 ал.1 т.1 от Наредба Е-RD-04-3/04.05.2016 доказването на постигнатите енергийни спестявания се осъществява чрез обследване за енергийна ефективност, извършено не по-рано от една година след изпълнение на ЕСМ</p> <p>2. На стр.21, текста от раздел №10 : При изграждане на системи за топлоснабдяване, газоснабдяване, енергийни системи, в обследването следва да бъде включена оценка и анализ на</p>	<p>2.Приема се. Направена е редакция в НК, съгласно коментара.</p>
--	--	---	--

		<p>различните алтернативи и възможност за използване на отпадъците като енергиен ресурс и т. н., да се допълни с думите „ съгласно чл.40 от ЗЕЕ“.</p> <p>3. На стр.22 в каре „Важно!“ , текста „всички енергоспестяващи мерки, предписани в обследването за енергийна ефективност, в т.ч. мерки за оползотворяване на възобновяеми енергийни източници (при доказана техническа осъществимост и икономическа целесъобразност), които водят до съответствие на сградата с нормативните изисквания за енергийна ефективност - <u>най-малко клас на енергопотребление „А“ или по изключение клас на енергопотребление „В“</u>” да се коригира както следва: <u>Да се заличи „в т.ч.“ и на негово място да се запише „както и“ или текста да стане: „ в обследването за енергийна ефективност, както и мястото мерки...“</u></p> <p>Тази корекция се налага от указанията на ЕК, че ВИ не представляват енергоспестяващи мерки с малки изключения при термопомпите, а са заместващи мощности на първична енергия.</p> <p>4. Относно срока за изпълнение на стр.46</p> <p>От срока за изпълнение трябва да се извади дейността по доказване на постигнатите енергийни спестявания или този срок да се удължи с 12 месеца. Съгласно изтъкнатите аргументи в предходната точка 1.</p> <p>Да се предвиди срок за дейностите по доказване на постигнатите енергийни спестявания, който започва да тече от деня на въвеждане в експлоатация на обекта и съответното изпълнение на всички предвидени СМР.</p> <p>5. На стр. 53 от Насоките, Критерии за оценка :</p>	<p>3.Направени са корекции в НК след техническите консултации в ЕК в периода октомври –декември 2022 година.</p> <p>4. Приема се частично. Срокът за изпълнение на инвестициите е удължен на 30 месеца. В рамките на срока на изпълнение на договора за финансиране по процедурата следва КП да докажат постигнатите енергийни спестявания.</p> <p>5. Приема се. Коментарът е отразен в критерий 3 Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г., на база</p>
--	--	---	--

		<p>„3. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г</p> <p>$\leq 1,50$ лв./kWh/г</p> <p>$> 1,50$ лв./kWh/г $\leq 3,50$ лв./kWh/г</p> <p>$> 3,50$ лв./kWh/г“</p> <p>Предлагаме да се направи консултация с Камарата на строителите в България във връзка с установяването на оптималните актуализирани разходи лв. /kWh/г. Предложената сума фигурираше и в други програми през годините. Но сега трябва да се отчетат инфлацията, поскъпването на строителните материали и цената на енергийните източници. Цитираните в Критериите цифри са крайно нереалистични и ще предпоставка за нежелани документални доказателства за направени разходи.</p> <p>В заключение искам да подчертая, че Насоките са написани много компетентно и пълно. Молим да се направи проучване на нашите бележки и предложения.</p>	<p>исторически данни за отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база, с отразен темп на инфлацията.</p>
8.	ЕнЕфект, 15.08.2022 г.	<p>Настоящите насоки за кандидатстване за изпълнение на проект по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт" представляват документ от особено значение не само защото определят разпределението на значителен публичен ресурс в размер от над 400 млн. лева, но и поради факта, че демонстрират отношението към ролята на този ресурс за изпълнението на политиките и реформите в сградния сектор, инициирани в рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост и редица</p>	<p>Приема се за информация.</p> <p>Общественото обсъждане е удължено с един месец до 25.09.2022 година.</p> <p>Следва да се има предвид, че настоящата процедура е в изпълнение на предвидените цели и етапи на Инвестиция „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ (investment C4.I1 Support for the renovation of the building stock), съгласно Решение за изпълнение на Съвета от 04.05.2022 г. за</p>

		<p>други стратегически и планови документи, сред които особено място заема Дългосрочната национална стратегия за обновяване на сградния фонд.</p> <p>За съжаление, за пореден път буди недоумение организацията на процедурата за обществени консултации, като считаме, че както размерът на ресурса, така и важността на темата заслужават много повече от едноседмично обсъждане в разгара на летния сезон. Това обаче се оказва по-малкия проблем, тъй като, без да имаме възможност за по-детайлен анализ, още на първо четене изпъкват редица несъответствия между заявените цели на инвестицията и предложените решения, а заедно с това, както неведнъж сме алармирали, няма и връзка между инвестицията, стратегическите насоки на политиките в сградния сектор и заложените реформи.</p> <p>В частност, основните цели на инвестицията са определени както следва:</p>	<p>одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България (ST 8091 2022 INIT) и Приложение към Решение за изпълнение на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на България (ST 8091 2022 ADD 1 - NOTE)</p> <p>Следва да се има предвид, че съгласно постигнатите с ЕК договорености по тази процедура следва да се постигне следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 616 обновени публични сгради; • 1 426 837 кв. м подобрена публична инфраструктура (РЗП); • Постигане на минимум 30 % от спестяванията на първична енергия за всяка сграда при спазването на „принципът за ненанасяне на значителни вреди“ (2021/C58/01 по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852¹); • Достигане на клас на енергопотребление минимум „В“
--	--	---	---

¹ Чл.17 на РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2020/852 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 18 юни 2020 година за създаване на рамка за улесняване на устойчивите инвестиции и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/2088 "Значителни вреди за екологичните цели 1. За целите на член 3, буква б), като се отчита жизненият цикъл на продуктите и услугите, предоставяни посредством дадена икономическа дейност, включително доказателствата от налични оценки на жизнения цикъл, се приема, че дадена икономическа дейност се счита за нанасяща значителни вреди при: а) смекчаването на изменението на климата, когато тази дейност води до значителни емисии на парникови газове; б) адаптирането към изменението на климата, когато тази дейност води до увеличаване на неблагоприятното въздействие на настоящия климат и на очаквания бъдещ климат върху самата дейност, или върху населението, природата или активите; в) устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, когато тази дейност влошава: i) доброто състояние или добрия екологичен потенциал на водните обекти, включително на повърхностните и подземните води; или ii) доброто екологично състояние на морските води; г) кръговата икономика, включително предотвратяването на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране, когато: i) тази дейност води до значителна неефективност при използването на материали или при прякото или непряко използване на природни ресурси като невъзобновяеми източници на енергия, суровини, вода и земя, на един или повече етапи от жизнения цикъл на продуктите, включително по отношение на трайността и на възможностите за поправка, осъвременяването, повторната употреба или рециклирането на продуктите; ii) тази дейност води до значително увеличаване на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, с изключение на изгарянето на нерестируемите опасни отпадъци; или iii) дългосрочното обезвреждане на отпадъци може да причини значителни и дългосрочни вреди на околната среда; д) предотвратяването и контрола на замърсяването, когато тази дейност води до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водата или почвата в сравнение с положението преди започването на дейността; или е) защитата и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, когато тази дейност: i) влошава в значителна степен доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или ii) влошава природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза. 2. При оценяването на дадена икономическа дейност спрямо критериите, предвидени в параграф 1, се вземат предвид въздействието на самата дейност върху околната среда, както и въздействието върху околната среда на продуктите и услугите, предоставяни посредством тази дейност през целия им жизнен цикъл, като се отчетат по-специално производството, употребата и излизането от употреба на тези продукти и услуги."

	<ul style="list-style-type: none"> • Създаване на устойчив модел на изпълнените мерки за енергийна ефективност, тясно обвързани с критериите за „Зелената сделка“ чрез прилагане на високоефективни мерки, водещи до постигане на потребление на енергия близко до нулево; • Трансформиране на строителния бранш в устойчив; • Въвеждане на „зелени“ обществени поръчки (ЗеОП) при изпълнение на мерките за ЕЕ като основен инструмент за постигане на устойчиви практики и използване на екологични критерии в процеса на възлагане; • Създаване на устойчив модел за финансово обезпечаване на мерки за енергийна ефективност в тяхната всеобхватност, чрез дефиниране, създаване, ситуиране и структуриране на Единен национален фонд за декарбонизация, като основна финансова схема в подкрепа на българската стратегия за дългосрочно обновяване на сградния фонд на територията на страната. По този начин ще се създаде устойчив модел на дългосрочно финансово осигуряване, чрез прилагане и използване на различни приходоизточници и възвръщаемост на инвестициите в период от 5 до 15 г. <p>С пълна убеденост можем да твърдим, че предложеният механизъм не защитава по никакъв начин постигането на тези цели. Това е особено очевидно от продължаването на порочната практика на 100-процентово безвъзмездно финансиране, което е в директно противоречие с принципите на Зелената сделка, изискващи привличане на максимален обем пазарни инвестиции с ограничените публични средства, и не само че не допринася, но и дефинитивно възпрепятства създаването на устойчив модел за финансово обезпечаване на мерки за енергийна ефективност, както чрез очаквания бъдещ Национален фонд за декарбонизация, така и</p>	<p>след прилагане на енергоспестяващи мерки с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.</p>
--	--	--

		<p>чрез съществуващите достатъчно на брой финансови механизми. Не се разбира как този подход ще допринесе за устойчивост на строителния сектор (като имаме всички доказателства, че 100-процентовото безвъзмездно финансиране води до точно обратното), а иначе прекрасната идея за налагане на ЗеОП не е защитена в процедурно отношение и не са предложени никакви допълнителни насоки и източници на информация.</p> <p>По отношение на специфичните цели добро впечатление прави защитената амбиция за обновяване до енергиен клас А; трябва обаче да се има предвид, че постигането на 30% спестявания може да се постигне и от базова линия в енергиен клас В. Това обаче ще ни отдалечи значително от очакваните средни спестявания от 265,62 kWh/m²; в допълнение, логично би било да се приоритизира обновяването на най- неефективните сгради, което така или иначе ще стане задължително след приемането на новата версия на Директивата за енергийните характеристики на сградите през 2023 г. Без да имаме информация за начина на калкулиране на целите, прави впечатление и средния разход за обновяване на квадратен метър 286,24 лв/м² с ДДС за всички разходи, който може да се окаже недостатъчен за постигане на СБНПЕ. Въпреки изрично посочената специфична цел „Осигуряване на по-добро качество на въздуха, условия за живот и работна среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие“, високоефективната вентилация с възстановяване на топлина не е задължително условие за изпълнение на проектите, а именно така може да се осигури добро качество на въздуха и здравословни равнища на въглероден диоксид. В тази връзка, параметрите на комфорт също би следвало да бъдат елемент на мониторинг, но това не е предвидено.</p> <p>За съжаление, по отношение на доказването на резултатите от</p>	
--	--	---	--

	<p>инвестицията, се предвижда използване на подход, който е лишен от логика, но пък изисква допълнителен разход, а именно, че „след приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, следва да се изготви независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложен в подаденото на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура!". Технически невъзможно е да се докажат постигнатите спестявания (индикаторите) веднага след изпълнение на мерки за енергийна ефективност, тъй като за тази цел е необходимо информация за потреблението на енергия най-малко за един отоплителен сезон. Това е съобразено в чл. 17, ал. 2 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради:</p> <p>Чл. 17. (1) Нов сертификат за енергийни характеристики на сграда в експлоатация се издава:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. след изпълнение на енергоспестяващи мерки или извършване на строителни и монтажни работи, водещи до промяна на енергийните характеристики на сградата: реконструкция, основно обновяване или основен ремонт, който обхваща над 25 на сто от площта на външните ограждащи конструкции и елементи на сградата, и преустройство на съществуваща сграда, при което се променят енергийните ѝ характеристики; 2. с изтичане на срока на валидност на сертификата. <p>(2) Нов сертификат по ал. 1, т. 1 се издава не по-рано от една календарна година след изпълнението на енергоспестяващи мерки</p>	<p>Изискването, веднага след приключване на проекта, да бъде изготвена независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването на сгради, заложен в подаденото на етапа на кандидатстване предложение, е само за целите на процедурата, с цел отчитане на постигнатите резултати в рамките на предвидените за това срокове, съгласно оперативното споразумение с Европейската комисия.</p> <p>Посоченото изискване на процедурата не отменя изискванията на чл. 17, ал. 2 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради.</p>
--	--	---

		<p>или извършването на строителните и монтажните работи, за която е наличен регистриран разход на енергия по видове горива и енергии, използвани в сградата.</p> <p>За преодоляване на този недостатък (и в същото време съобразяване с изискванията на ЕК) препоръчваме задължително въвеждане на система за мониторинг на енергопотреблението в обектите, които ще се финансират по програмата, както и оценка на постигнатите резултати поне един отоплителен сезон след изпълнението на мерките. С цел гарантиране на качеството и постигане на очакваните резултати е препоръчително окончателното плащане към изпълнителите на СМР да е обвързано с постигане на заложените индикатори (подход, използван при ЗеОП), като УО може да разработи или препоръча конкретни условия за плащане към изпълнителите, свързани с постигане на резултат и отговарящи на изискванията на ЗОП, който да бъдат използвани от бенефициентите при организирането на обществените поръчки.</p> <p>За сметка на поставянето на енергийните одитори в невъзможната ситуация да оценяват спестяванията веднага след извършването на СМР и преди експлоатацията на обектите в отоплителен сезон, те са лишени от много по-адекватната за тяхната квалификация функция да оценяват и балансират инсталациите за производство на енергия от възобновяеми източници спрямо нуждите за собствено потребление на обекта. Това обаче отново е по-малкият недостатък на процедурата: по-големият проблем е, че отново, най-вероятно за да не бъде застрашена целта за 100-процентово безвъзмездно финансиране, производството на енергия от ВЕИ е ограничено до собственото потребление в рамките на обекта. Както е добре известно, този</p>	
--	--	--	--

		<p>подход е изключително неефективен, тъй като поради режима на работа на сградите и спецификата на производството на енергия от ВЕИ, огромна част от произведената енергия не може да се използва. Най-малкото, което може да се направи, е да се осигурят необходимите условия произведената енергия, която не може да се употреби в сградата, да се използва в други обекти на същия собственик (в най-честия случай - общината), за което съществува и законова рамка. Разбира се, при подход, който отговаря на европейските и националните стратегически цели за привличане на пазарни инвестиции в сградното обновяване, инсталациите за възобновяема енергия биха били идеална възможност за насочване на собствени или привлечени средства на бенефициентите, при осигуряване на съответната възможност за реализация на цялото количество произведена енергия.</p> <p>За съжаление обаче, разработването на подобен подход, както и оптимизирането на процедурата за оценяване на проектите, изисква доста повече от една седмица. Ако бъде намерено за необходимо, експертите на ЕнЕфект и организациите от сдружение „Да обновим България“ са на разположение за безвъзмездно доработване на условията на процедурата в предложените насоки.</p>	
9.	КЕО, 23.08.2022 г	<p>ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ПО НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ЧРЕЗ ПОДБОР НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ</p>	

		<p>Уважаеми дами и господа,</p> <p>Обръщам се към вас от името на Камарата на енергийните одитори. След задълбочено проучване на Насоките и останалите документи правим следните ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ и предложения:</p> <p>1. Във връзка с изискването: След приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, следва да се изготви <u>независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор</u>, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложен в подаденото на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура!</p> <p>След проведени консултации и установяване на важността на горната независима експертна оценка за изпълнение на програмата, Ви предлагаме форлаге - проект на оценката. Проекта е разработен от членове на Камарата на енергийните одитори и ще се радваме да го възприемете като единна форма, която да представят всички бенефициенти.</p> <p>2. Насочваме вниманието ви към още една наше проучване, касаещо " Стр.53 Критерии за оценка :</p> <p>„3. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв. /kWh/г</p> <p>$\leq 1,50$ лв./kWh/г</p> <p>$> 1,50$ лв./kWh/г $\leq 3,50$ лв./kWh/г</p>	<p>1. Прието за информация.</p> <p>СНД е предоставил образец на независима експертна оценка от <u>сертифициран енергиен одитор</u> на КП на средства по процедурата, която е съгласувана с компетентния орган - АУЕР.</p> <p>2. След провеждане на допълнително обсъждане с КЕО, критериите за оценка са прецизирани и е уточнено, че подадените данни за показателя - лв./kWh/г 3200 лева, са неприложими.</p>
--	--	---	---

> 3,50 лв./кWh/г“

През изминалата седмица направихме проучване сред членове на Камарата на енергийните одитори за предвижданата ефективност на инвестициите на подобни обекти с тези включени в програмата. Данните, които изискахме от колегите са от направени енергийни обследвания след м. март 2022 г.. Минималната сума, която се получава за показател лв./кWh/г е 3200 лева. Това е в резултат на променените цени на строителните материали и дейности при изпълнението на СМР. Сумата може да се конкретизира и след препоръчаната от нас среща с Камарата на строителите. По време на нашето проучване проведохме среща и с част от ръководството на Камарата на строителите, които бяха съгласни с направената бележка по този показател.

Важно е да се отбележи, че при изчислението на този показател /трябва изрично да се подчертае в насоките/, трябва да е включена стойността само на предписаните мерки за енергийна ефективност от енергийното обследване. В изчисленията би било правилно да НЕ се включват стойностите на ВЕИ и съпътстващите изпълнението на енергоспестяващите мерки дейности.

3. За нас от особена важност е при оценка на проектите да се определят отделни изисквания при оценяването на обекти, паметници на културата. При така написаните критерии за оценка, паметниците на културата са ошетени и не са в равна позиция с останалите сгради. За тези обекти е специфичен начина на саниране и съответно в повечето случаи на обновяването им се налага да се използват поръчкови строителни материали, които не са в масово производство. Това са специални прозорци с уникален за сградата дизайн,

Критерият е свързан с ефективността на цялата инвестиция и в тази връзка, се взема предвид цялата стойност на проекта.

3. НК са допълнени, като е посочено, че в случаите на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, и след представяне на съответна обосновка, може да бъде подкрепен и проект, който предвижда след изпълнение на ЕСМ постигане на по-нисък клас на енергопотребление от клас „В“, определен в енергийното обследване, така че подобряването на енергийните характеристики на ограждащите елементи и/или на техническите системи в тези сгради да не води до нарушаване

	<p>специални фасадни елементи, индивидуални решения за подобряване на инсталациите, покривите и т.н..</p> <p>Тези сгради е необходимо да имат и различна стартова стойност на показателят "Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност...". Тази стойност би било реално да бъде в обхвата от 4500 до 6000 лв./кWh/г. Последното може да се коментира с Министерството на културата - НИИКН.</p> <p>За паметниците на културата е добре да се изискват и съответните удостоверения от отговорните институции, както и съгласуване със същите институции на предвидените мерки за енергийна ефективност, ВЕИ и други строителни дейности, описани в КСС.</p> <p>При формулиране на текстовете, касаещи експертната оценка, да се запише в забележка или с "Важно", че задълженията на бенефициентите по чл.39, ал.3 от Закона за енергийната ефективност, на чл.17, ал.2 от Наредбата за енергийно обследване и сертифициране на сгради, на чл.4, ал.1, т.1 от НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания, остават. По-точно, бенефициентите са задължени, не по-рано от една година след изпълнението на енергоспестяващите мерки, да извършат енергийно обследване и сертифициране на обектите, с цел установяване на енергийните характеристики и доказване на постигнатите енергийни спестявания.</p>	<p>на архитектурните и/или художествените характеристики на сградите- културни ценности.</p> <p>Приема се. В НК е записано, че уредените със закон задължения на бенефициентите (крайните получатели) следва да се спазват.</p>
--	--	---

II. Предложения и коментари, получени в периода на обществено обсъждане 25.08.2022 г.- 25.09.2022

1.	WWF България, 26.08.2022 г.	<p>От името WWF България се обръщаме към Вас във връзка с публикуваните на 5 август Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на механизма за възстановяване и устойчивост, с едномесечен срок за обществено обсъждане до 12 август 2022 г.</p> <p>Изразяваме силно притеснение от краткия срок за обществено обсъждане, недостатъчен за да включи по-широк кръг мнения по въпрос, касаещ разпределяне на ресурс от над 400 млн. лв. за изпълнение на политиките и реформите в нежилищния сграден сектор.</p> <p>Въпреки изтичането на срока, бихме искали да изразим притесненията си относно изпълнението на реформите и инвестициите в нежилищния сграден сектор, и да отправим предложения за по-нататъшно уточнение и изменение в насоките за кандидатстване, както следва:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Предложените насоки не съдържат ясни елементи относно начина, по който ще се съ-финансират мерките за енергийна ефективност, и допустимите други финансови инструменти. С това се пренебрегва целта на реформите свързани с инвестициите в сградния фонд, а именно - създаване на устойчив модел за финансово обезпечаване на мерки за енергийна ефективност в тяхната всеобхватност.2) Предложените насоки не предоставят стимули за внедряване на екологично и социално устойчиви практики в строителството - липсват изисквания относно материалите, технологиите и заетостта при изпълнение на мерките.3) Липсват ясни процедури за осъществяване на идеята за налагане на „зелени“ обществени поръчки (ЗеОП), за което е необходима много по- подробна информация и	<p>Прието за информация.</p> <p>На 25.08.2022 г. проекта на Насоки за кандидатстване по процедурата е публикуван за повторно обществено обсъждане със срок за коментари един месец до 25.09.2022 г.</p> <p>Следва да се има предвид, че настоящата процедура е свързана с изпълнение на подмярка 2 на инвестиция С4.П1 „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ от Плана за възстановяване и устойчивост и определя условията за подбор на предложения в съответствие с етап (milestone) 72 „Покани за</p>
----	--------------------------------	--	---

	<p>съответните източници на информация.</p> <p>Същевременно настояваме при допълване на насоките при публикуването им да бъдат включени следните елементи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Оценка на възможностите за постигане на 30% спестявания с постигане на енергиен клас В, при сградите в най-лошо състояние. Същевременно, изразяваме и подкрепа към заявената амбиция за обновяване до енергиен клас А, но отчитаме необходимостта от предоставяне на възможност за обхващане на по-широк кръг бенефициенти. 2) Приоритизиране на сградите и конкретно на сградите за култура и спорт съобразно техните енергийни характеристики и целта за намаляване на енергийната бедност, съществена цел заложена и по Проект 9б в механизма за възстановяване и устойчивост, и в Директивите за енергийна ефективност (ДЕЕ), за енергийни характеристики на сградите (ДЕХС) както и Регламента за функциониране на ЕС. Това може да се осъществи с картографиране на енергийната бедност по райони, така както сме предложили в наше становище. 3) Приоритизиране на проекти в регионите с най-ниски доходи на населението. По този начин мерките ще бъдат съобразени най-цялостно с последните изисквания на Директивата за енергийни характеристики на сградите, по която от WWF България сме предоставили свое становище. 4) Включване на ясни детайли в Насоките свързани с осъвременяване на експлоатационните показатели на строителни продукти и по-строги изисквания за качество, както и възможности за отчитане на въглеродния отпечатък и екологичната устойчивост на материалите. <p>Включване на детайли или на препратка към инструкции и ръководства на национално и европейско ниво¹, в които да се оказва как при дейностите за енергийно обновяване ще се спазва принципа за не нанасяне на значителни вреди (DNSH), например при обезвреждане и оползотворяване на отпадъци от дейностите, предотвратяване на вредни емисии, намаляването на въглеродния отпечатък и екологичното замърсяване от</p>	<p>представяне на предложения за енергийно ефективно обновяване на нежилищни сгради“ от Приложение I „ЕТАПИ, ЦЕЛИ И СВЪРЗАНИ ИНДИКАТОРИ“ към Оперативното споразумение между ЕК и България към МВУ.</p> <p>Изпълнение на инвестициите по процедурата ще допринесе за постигане на етап 73 Подписване на договори за енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради, постигане на цел 74 Завършено енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради — обновена площ на обществени сгради (подмярка 2) и цел 75 Завършено енергийноефективно обновяване на нежилищни сгради — брой на обновените сгради (подмярка 2) към Плана за възстановяване и устойчивост.</p> <p>Процедурата не е в изпълнение на реформи, заложи в МВУ.</p>
--	--	--

		<p>материалите и дейностите.</p> <p>5) Отразяване на ефекта от инфлацията на строителните материали през 2022 г. при разписване на средния разход за обновяване на квадратен метър, нараснал значително от отразеното в Насоките ниво от 286,24лв./кв. м. с ДДС.</p> <p>6) Отчитане на новите изисквания в ДЕХС за достъпна среда за хора с увреждания, окабеляване и предвиждане на инфраструктура за устойчива мобилност, и микроклимат във вътрешни помещения чрез инсталиране на високоефективна вентилация с възстановяване на топлина, които несъмнено увеличават стойността на разхода на кв. м. над отразеното ниво в Насоките.</p> <p>7) Предоставяне на възможност за отчитане на разхода за нови сертификати за енергийни характеристики на сградите в експлоатация след изпълнение на енергоспестяващи мерки или след изтичане на срока на валидност.</p> <p>От WWF България вярваме също така, че за да се осъществят инвестициите в нежилищния сектор е важно изграждането на система за мониторинг на състоянието на сградите и показателите свързани с енергийните спестявания и инвестиции, за което продължаваме да настояваме за поддържането на публичен регистър на сградите с техните енергийни характеристики.</p>	
2.	Община Габрово, 05.09.2022 г.	<p>С настоящото изразяваме становището на община Габрово по проекта на Насоки по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, като се надяваме нашите коментари да бъдат взети под внимание в окончателна версия на процедурата.</p> <p>Нашето становище е свързано с необходимост от допълнителна уточняване и промяна на направени формулировки в проекта на Насоки за следното:</p> <p>В настоящите Насоки за кандидатстване по програмата значително са намалени максималните стойности на заявените средства за трите допустими групи сгради – административни, сгради за спорт и сгради за култура. Освен това са запазени</p>	<p>Приема се. Отражено в НК, като са променени максимални стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.</p>

критериите за оценка на проектните предложения, които искат достигането на **„най-малко клас на енергопотребление „А“ или по изключение клас на енергопотребление „В“**. Необходимите дейности за постигането на тези класове изискват подобряване на топлотехническите характеристики на оградните елементи, въвеждане на високоефективни системи за отопление/охлаждане и въвеждане на системи за оползотворяване на енергия от ВИ. За гарантиране на устойчивостта на проектите и постигане на заложените резултати е необходимо използването на най-съвременни технологични решения. Нашите предварителни инвестиционни проучвания за възможните технически решения, които могат да осигурят заложените минимални технически изисквания предполагат инвестиции, **многократно по високи от предложените максимални стойности** на заявените средства към проектите.

В ситуацията на постоянно нарастващи цени на съоръженията, материалите и услугите, обусловени от множество външни и вътрешни фактори, както и дългите периоди от фактическия старт на процедурата до ефективното изпълнение на предвидените СМР, носят след себе си допълнителна несигурност и не гарантират, че предварително заявените средства ще бъдат достатъчни за цялостното завършване на обектите с най-високо качество.

Предложените ограничени нива в максималната стойност на проектите е приложима за ограничен брой сравнително малки сгради и ще доведе до използването на нискокачествени материали и оборудване, което от своя страна ще представлява значителен компромис с очакваното качество и значително ще повлияе на постигането на заложените високи цели по проекта.

В допълнение, значително ограничаване на максималните стойности по проекта на сградите в областта на културата и спорта от своя страна води до невъзможността за участие по настоящата процедура на сгради с по-голяма използвана площ, защото за тях няма как да се покрият изискванията за постигане на **най-малко клас на енергопотребление „А“ или по изключение клас на енергопотребление „В“** с ограничена инвестиция. Сградите за култура и спорт в областните центрове са основния стожер на развитието на нацията ни и формирането на културните ни

ценности. До този момент тези сгради бяха със силно ограничени възможности за финансиране на дейности по обновяване и с предложените максимални стойности по проекта те отново ще останат нефинансирани и необновени. На територията на община Габрово има няколко големи и значими обекти за всеки един от типовете сгради, за които ще кандидатстваме. Сградата на община Габрово ще е с РЗП от 6 887 кв. м., сградата на спортна зала „Орловец“ е с РЗП от 8 879 кв. м. и сградата на Музей „Дом на хумора и сатирата“ е с РЗП 8 654 кв. м. Това са сгради с огромни площи и за цялостното им обновяване ще бъдат необходими значителни средства.

Община Габрово е изготвила проучване на възможностите за надграждане на енергийните характеристики на публични сгради до клас А и за въвеждане на нови ВЕИ технологии за производство на топлинна и електрическа енергия, както в публичния, така и в частния сектор.

За постигане на заложените цели по програмата **за административната сграда на Община Габрово** са необходими следните дейности:

- Подмяна на източника на топлина с нов – термомомпен агрегат;
- Изграждане на фотоволтаичен генератор за собствено потребление с инсталирана мощност от 80 kWp;
- Модернизация и цялостна подмяна на системата за отопление;
- Изграждане на автоматизирана система за контрол и управление на системата за отопление;
- Подмяна на старата дограма в сградата, частично топлоизолиране на стените и топлоизолиране на покривна конструкция;
- Изграждане на система за мониторинг на консумираните и потребени енергии.

Общата стойност само на строително-монтажните дейности по сградата е в размер на **3 245 000 лв. с ДДС**, като не са включени разходите за проектиране, авторски и строителен надзор, визуализация и публичност, управление на проекта и разходите за

		<p>въвеждане на обекта в експлоатация.</p> <p>За постигане на заложените цели по програмата за спортна зала „Орловец“ са необходими следните дейности:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подмяна на източника на топлина с нов – термомомпен агрегат; • Модернизация и цялостна подмяна на системата за отопление и вентилация; • Изграждане на автоматизирана система за контрол и управление на системата за отопление и вентилация; • Подмяна на старта дограма в сградата и топлоизолиране на стените и подовите конструкции; • Изграждане на фотоволтаичен генератор за собствено потребление с инсталирана мощност от 150 kWp; • Изграждане на система за мониторинг на генерираните и потребени енергии. <p>Общата стойност само на строително-монтажните работи по сградата възлиза на 6 900 000 с ДДС, като не са включени разходите за проектиране, авторски и строителен надзор, визуализация и публичност, управление на проекта и разходите за въвеждане на обекта в експлоатация.</p> <p>На база на изложеното настояваме да бъдат завишени максималните стойности за областните градове за административни сгради, сгради за спорт и сгради за култура на поне 5 000 000 /пет милиона/ лв., което ще осигури достатъчен ресурс за обновяването им до най-съвременните изисквания, съобразно целите на проекта.</p>	
3	Община Мъглиж, 08.09.2022 г.	<p>След като се запознахме със следните документи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с 	Приема се. Отражено в НК, като са променени максимални стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.

финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост_2 Дата на публикуване: 25.08.2022 г., в който максималния размер на заявените средства за общините от втора и трета група са силно редуцирани до 2,5 млн. лв. с ДДС за втора група и 1 млн. лв. с ДДС за трета група за административни сгради и съответно, до 1 млн. лв. с ДДС и 500 х. лв. с ДДС, както за сгради в областта на културата и изкуството и за сгради за спорт за общините от трета група.

2. Писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), получено в хода на обществено обсъждане на първия вариант на Проект на насоки по същата процедура, в периода 05.08.-24.08.2022 г., отразено в справката с коментари а именно:

Коментар 4. т. 6. „Максимален и минимален размер на средствата“: Определеният максимален размер на проект от 10 млн. лв. за административни сгради и от по 5 млн. лв. за останалите, освен че не е съобразен със спецификите на 3-те категории общини, е и твърде висок. **В резултат на това, при масовото депозирание на проекти на максимална стойност, каквато практика съществува, е възможно да се финансират малък брой проекти и го само на териториите на ограничен брой общини - например в рамките на заделения за културна инфраструктура бюджет за 40-ге градски общини, при депозирането на проекти на максимална стойност, биха могли да се финансират едва 3 проекта. С оглед изложените аргументи и е цел гарантиране по-широко териториално покритие на процедурата, би могло да се обмисли редуциране на максималните стойности на проектите по видове сгради или диференцирането им по групи общини.**

Изразяваме следното становище:

Цитирания коментар, изразен в писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), не отразява мнението и становището на общините от трета група, същото не е било подложено нито на гласуване, нито е взето от колективен и представителен орган на НСОБ. Възразяваме срещу драстичното намаляване на размера на проект за трите вида/типа сгради. Това

		<p>намаляване ще доведе до невъзможност да се реализират инвестиционни проекти, предвиждащи изключително високите изисквания за енергийни спестявания и показателите, заложи в Критерии за оценка на качеството, тъй като при сграда с РЗП от 2300 кв. м., при таван на проект от 1 млн. лв. с ДДС и 500 000 лв. с ДДС, (без дори да се включват предвидените разходи), се полагат съответно 434 лв. с ДДС и по 217 лв. с ДДС на 1 кв. м., с които в тази икономическа ситуация е абсурдно и невъзможно да се постигне резултат сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига клас на енергопотребление „А+“, а още по-невъзможно е с този ресурс на кв. м. резултатът да е сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига близко до нулево потребление на енергия. При тези стойности на разходите за 1 кв. м., невъзможни за постигане са и всички останали критерии за оценка на качеството, определени в Проекта на Насоки и логичният резултат ще бъде оценка на проектите под 72 точки, което автоматично ги дисквалифицира.</p> <p>Определените в настоящия Проект на Насоки максимални стойности на проектите за общините от трета група, при така определените критерии за оценка на качеството на проектите, имат разубеждаващ за участниците ефект и само и единствено ще доведат до прехвърляне на свободните средства към общините от първа и трета категория.</p> <p>Моля, експертите от Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, да вземат под внимание настоящите коментари и забележки и за общините от трета група, да върнат максималните стойности на проектите за трите вида сгради до стойностите от първоначалния вариант на Проект на Насоки по процедурата.</p>	
4	Община Баните, област Смолян - 05.09.2022 г.	<p>След като се запознахме със следните документи:</p> <p>Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост_2 Дата на публикуване: 25.08.2022 г., в който максималния размер на заявените средства за общините от втора</p>	<p>Приема се. Отражено в НК, като са променени максимални стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.</p>

и трета група са силно редуцирани до 2,5 млн. лв. с ДДС за втора група и 1 млн. лв. с ДДС за трета група за административни сгради и съответно, до 1 млн. лв. с ДДС и 500 х. лв. с ДДС, както за сгради в областта на културата и изкуството и за сгради за спорт за общините от трета група.

2. Писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), получено в хода на обществено обсъждане на първия вариант на Проект на насоки по същата процедура, в периода 05.08.-24.08.2022 г., отразено в справката с коментари а именно:

Коментар 4. т. 6. „Максимален и минимален размер на средствата“: Определеният максимален размер на проект от 10 млн. лв. за административни сгради и от по 5 млн. лв. за останалите, освен че не е съобразен със спецификите на 3-те категории общини, е и твърде висок. В резултат на това, при масовото депозиране на проекти на максимална стойност, каквато практика съществува, е възможно да се финансират малък брой проекти и го само на териториите на ограничен брой общини - например в рамките на заделения за културна инфраструктура бюджет за 40-ге градски общини, при депозирането на проекти на максимална стойност, биха могли да се финансират едва 3 проекта. С оглед изложените аргументи и е цел гарантиране по-широко териториално покритие на процедурата, би могло да се обмисли редуциране на максималните стойности на проектите по видове сгради или диференцирането им по групи общини.

Изразяваме следното становище:

Цитирания коментар, изразен в писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), не отразява мнението и становището на общините от трета група, същото не е било подложено нито на гласуване, нито е взето от колективен и представителен орган на НСОБ. Възражяваме срещу драстичното намаляване на размера на проект за трите вида/типа сгради. Това намаляване ще доведе до невъзможност да се реализират инвестиционни проекти, предвиждащи изключително високите изисквания за енергийни спестявания и показателите, заложи в Критерии за оценка на качеството, тъй като при сграда с РЗП

		<p>от 2300 кв. м., при таван на проект от 1 млн. лв. с ДДС и 500 000 лв. с ДДС, (без дори да се включват предвидените разходи), се полагат съответно 434 лв. с ДДС и по 217 лв. с ДДС на 1 кв. м., с които в тази икономическа ситуация е абсурдно и невъзможно да се постигне резултат сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига клас на енергопотребление „А+“, а още по-невъзможно е с този ресурс на кв. м. резултатът да е сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига близко до нулево потребление на енергия. При тези стойности на разходите за 1 кв. м., невъзможни за постигане са и всички останали критерии за оценка на качеството, определени в Проекта на Насоки и логичният резултат ще бъде оценка на проектите под 72 точки, което автоматично ги дисквалифицира.</p> <p>Определените в настоящия Проект на Насоки максимални стойности на проектите за общините от трета група, при така определените критерии за оценка на качеството на проектите, имат разубеждаващ за участниците ефект и само и единствено ще доведат до прехвърляне на свободните средства към общините от първа и трета категория.</p> <p>Моля, експертите от Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, да вземат под внимание настоящите коментари и забележки и за общините от трета група, да върнат максималните стойности на проектите за трите вида сгради до стойностите от първоначалния вариант на Проект на Насоки по процедурата.</p>	
5	<p>Мargarита Доровска, директор на Музея „Дом на хумора и сатирата“, гр. Габрово, 13.09.2022 г.</p>	<p>Във връзка с публикуваните за обсъждане Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ в качеството си на директор на Музей с площ от 5000 квадратни метра и предвид повишените цени на СМР и размера на инфлацията, изразявам становище, че редуциране на максималните стойности на проектите до 2 милиона с ДДС за сгради в областта на културата и изкуството изключва редица кандидати, тъй като предвиденият ресурс е недостатъчен.</p>	<p>Приема се. Отражено в НК, като са променени максимални стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.</p>
6	<p>Община Ардино,</p>	<p>След като се запознахме с документите по Плана за възстановяване и устойчивост,</p>	<p>Приема се. Отражено в НК, като са променени</p>

<p>15.09.2022 г.</p>	<p>възразяваме за настъпилите промени както следва:</p> <p>Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост_2 Дата на публикуване: 25.08.2022 г., <u>в който максималния размер на заявените средства за общините от втора и трета група са силно редуцирани до 2,5 млн. лв. с ДДС за втора група и 1 млн. лв. с ДДС за трета група за административни сгради и съответно, до 1 млн. лв. с ДДС и 500 х. лв. с ДДС, както за сгради в областта на културата и изкуството и за сгради за спорт за общините от трета група.</u></p> <p>2. Писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), получено в хода на обществено обсъждане на първия вариант на Проект на насоки по същата процедура, в периода 05.08.-24.08.2022 г., отразено в справката с коментари а именно:</p> <p>Коментар 4. т. 6. „Максимален и минимален размер на средствата“: Определеният максимален размер на проект от 10 млн. лв. за административни сгради и от по 5 млн. лв. за останалите, освен че не е съобразен със спецификите на 3-те категории общини, е и твърде висок. В резултат на това, при масовото депозирание на проекти на максимална стойност, каквато практика съществува, е възможно да се финансират малък брой проекти и го само на териториите на ограничен брой общини - например в рамките на заделения за културна инфраструктура бюджет за 40-те градски общини, при депозирането на проекти на максимална стойност, биха могли да се финансират едва 3 проекта. С оглед изложените аргументи и е цел гарантиране по-широко териториално покритие на процедурата, би могло да се обмисли редуциране на максималните стойности на проектите по видове сгради или диференцирането им по групи общини.</p> <p>Изразяваме следното становище:</p> <p>Цитирания коментар, изразен в писмо с изх. № И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), не отразява мнението и</p>	<p>максимални стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.</p>
----------------------	--	---

		<p>становището на общините от трета група, същото не е било подложено нито на гласуване, нито е взето от колективен и представителен орган на НСОРБ. Възражаваме срещу драстичното намаляване на размера на проект за трите вида/типа сгради. Това намаляване ще доведе до невъзможност да се реализират инвестиционни проекти, предвиждащи изключително високите изисквания за енергийни спестявания и показателите, заложи в Критерии за оценка на качеството, тъй като при сграда с РЗП от 2300 кв. м., при таван на проект от 1 млн. лв. с ДДС и 500 000 лв. с ДДС, (без дори да се включват предвидените разходи), се полагат съответно 434 лв. с ДДС и по 217 лв. с ДДС на 1 кв. м., с които в тази икономическа ситуация е абсурдно и невъзможно да се постигне резултат сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига клас на енергопотребление „А+“, а още по-невъзможно е с този ресурс на кв. м. резултатът да е сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига близко до нулево потребление на енергия. При тези стойности на разходите за 1 кв. м., невъзможни за постигане са и всички останали критерии за оценка на качеството, определени в Проекта на Насоки и логичният резултат ще бъде оценка на проектите под 72 точки, което автоматично ги дисквалифицира.</p> <p>Определените в настоящия Проект на Насоки максимални стойности на проектите за общините от трета група, при така определените критерии за оценка на качеството на проектите, имат разубеждаващ за участниците ефект и само и единствено ще доведат до прехвърляне на свободните средства към общините от първа и трета категория.</p> <p>Моля, уважаемите експертите от Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“, да вземат под внимание настоящите коментари и забележки и за общините от трета група, да върнат максималните стойности на проектите за трите вида сгради до стойностите от първоначалния вариант на Проект на Насоки по процедурата.</p>	
7	„ЕВН България Топлофикация“ ЕАД – 16.09.2022 г.	Становище на „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД по проекта на Насоки за кандидатстване по процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и	

	<p>спорт“ с молба Министерство на регионалното развитие и благоустройството да го разгледа и да вземе предвид предложенията за допълнения при изработване на окончателния вид на документа. Те се основават на натрупания дългогодишен опит на дружествата в изпълнението на задълженията им по схемите за енергийна ефективност.</p> <p>За периода от 2021 г. до 2030 г. енергийните спестявания, направени от задължените лица в тази схема както и тези от алтернативни мерки, каквото е процедура BG-RRP-4.020, формират изпълнението на кумулативните цели за енергийна ефективност, определени за Република България с Директива 2012/27/ЕС. Необходимо е Министерството да представи пред Агенцията за устойчиво енергийно развитие прогнозни изчисления и окончателна информация за очакваните енергийни спестявания от тази мярка. Стойностите им ще трябва да бъдат отчетени при определянето на годишните списъци на задължените по чл. 14а от ЗЕЕ лица за следващите години от периода.</p> <p>Бележките ни накратко:</p> <p>На първо място определеният едноседмичен срок за събиране на становища за съдържанието на насоките е недостатъчен за обсъждането им с всички заинтересовани страни.</p> <p>На следващо място желаем да отбележим, че в процедурата се очаква да бъде разпределено финансиране за над 400 млн. лева чрез публични възложители, като правилата за него следва да са ясни и да осигуряват адекватни възможности за контрол върху изпълнението на възложените обществени поръчки. В тази връзка бихме желали да отбележим, че съгласно препоръка (ЕС)2019/786 от 08.05.2019 г. относно санирането на сгради, документ (С(2019) 3352), санирането и за публичния фонд следва да бъде насочено към сградите с най-лоши енергийни характеристики, като се въведат подходящи стимули и финансови механизми, които да насочват инвестициите на публичните органи в енергийно ефективен сграден фонд. Безвъзмездното финансиране чрез цялостно покриване на инвестиционните разходи не допринася за привличането на инвестиции от частния сектор, както и за разработването на инвестиционни</p>	<p>На 25.08.2022 г. проекта на Насоки за кандидатстване по процедурата е публикуван за повторно обществено обсъждане със срок за коментари един месец до 25.09.2022 г.</p> <p>След настоящата процедура по подбор на ПИИ и класиране на проектите, ако остане свободен ресурс, може да се приложат други инструменти, като например договори с гарантиран резултат.</p>
--	---	---

		<p>инструменти. Добра практика за ефективно влягане на средствата би било използването на договори с гарантиран резултат за възлаганията в тази процедура.</p> <p>Предвид че подборът на проектите се базира на енергийни обследвания на проектните предложения, следва спестяванията на първично гориво да са съответни на сертифицирането на сградите като клас „А“. Считаме, че не трябва да се допускат изключения за сертифициране до клас „В“. Изискването за извършване на енергийно обследване на сградата веднага след въвеждането на мерките в експлоатация може да отпадне. То не носи добавена стойност за оценяването на ефективността на проекта, защото оценката на ефекта от приложена мярка се извършва едва след събирането на данни за едногодишен период след въвеждането ѝ в експлоатация (арг. от чл. 17 от Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране на оценка на енергийните спестявания на сгради). Изпълнението му ще доведе до неефективно разходване на публични средства.</p> <p>На следващо място бихме желали да обърнем внимание, че в насоките за кандидатстване липсва определение за високоефективни охладителни и отоплителни инсталации. Липсват и критерии, по които ще им се дава приоритет при избора на решение за отопление и вентилация на санираните сгради. Желаяме да отбележим, че в населените места, в които топлофикационни дружества предлагат централно отопление и охлаждане, те следва да са включени, като първа възможност за изпълнение на отоплението и климатизацията на санираните по процедурата публични сгради. Това е така, защото топлинната енергия, която се използва за тези услуги, е от комбинирано производство на топлина и електрическа енергия, което винаги е с показатели за висока ефективност и с доказани спестявания на първични горива.</p> <p>Въпреки, че срокът за консултация за насоките е необичайно кратък и изпращаме становище извън определения за това срок, заявяваме своята готовност да участваме в експертно обсъждане с предложенията си за допълване и усъвършенстване на насоките.</p>	<p>Направени са корекции в НК след техническите консултации в ЕК в периода октомври – декември 2022 година. Направена е промяна в изискванията по процедурата, а именно: „След изпълнение на енергоспестяващи мерки (ЕСМ) сградите следва да постигат клас на енергопотребление минимум „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство“</p> <p>Извършването на <u>независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор веднага след въвеждането на мерките в експлоатация, е необходимо и задължително изискване от ЕК, за отчитане на резултатите от ПИИ.</u></p> <p>След техническите консултации в ЕК изискването за високоефективни охладителни и отоплителни инсталации, е коригирано.</p>
8	Дирекция ИРЕФОП,	Във връзка с обсъждането на насоките за кандидатстване „За предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „ПОДКРЕПА	

<p>Община град Добрич, 19.09.2022 г.</p>	<p>ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ“, екипът на Дирекция ИРЕФОП, Община град Добрич, би искал да постави следните въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Към документите за обсъждане не са приложени условията, които касаят изпълнението на одобрените инвестиции – чл. 5 от ПМС 118/08.06.2022 г. 2. В точка 6 от насоките за кандидатстване „Минимален и максимален размер на средствата“ се отнася до „ИПП“. Моля за уточнение дали това е техническа грешка и става въпрос за ПИИ (предложение за изпълнение на инвестицията) или за размера на исканите безвъзмездни средства. 3. Не става ясно допуска ли се да се подаде проект със стойност над максималния размер, посочен в т.6 от НК, съответно кандидатът да поеме финансирането над максимално указаното. 4. Т. 17 от критериите за административна допустимост е: „Проектът предвижда мерки за публичност/информация, съгласно Насоките за кандидатстване“. В насоките не са посочени изисквания по отношение на мерки за публичност/информация. 5. Има ли изисквания за състава и квалификацията на екипите за управление на одобрената инвестиция? 6. Необходимо ли е да се приложи обосновка за стойностите на включените в бюджета разходи? 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Документите са публикувани няколко пъти за коментари, като още при първото обществено обсъждане условията за изпълнение на инвестицията са публикувани . 2. Приема се. Текстът е редактиран на ПИИ (предложение за изпълнение на инвестицията). 3. Определените максимални размери на предложенията за изпълнение на инвестиция (ПИИ) е по отношение на размера на безвъзмездната финансова помощ (средствата от МВУ и националното съфинансиране за ДДС), а не на целия размер на проекта. В случай че по преценка на КП се предложи ПИИ, което надхвърля максималния размер на средствата, КП следва да поеме със собствени средства финансирането над максимално указаното в насоките за кандидатстване. 4. Изискванията по отношение на мерките за публичност/информация са разписани в Приложение Е2, което е част от Насоките. 5. Екипите за управление на проектите следва да отговарят на изискванията в СУК към МВУ, налична на адрес: https://www.minfin.bg/bg/1573, а също така и на
--	--	--

			<p>нормативната база за МВУ в частност ПМС 157/07.07.2022 г.</p> <p>6. Съгласно насоките за кандидатстване не е необходимо да се предоставя обосновка за стойностите на включените в бюджета разходи. Кандидатите в зависимост от степента на проектна готовност, следва да представят детайлно КСС или окрупнено КСС, в зависимост от предвидените допустими дейности, заложен в обследването за енергийна ефективност и техническия паспорт на сградата. В допълнение, заложените в бюджета разходи следва да съответстват на предвидените за изпълнение дейности.</p>
9	<p>инж. Ешреф Хасанов Ешрефов, Кмет на община Омуртаг, 19.09.2022 г.</p>	<p>След като се запознахме със следните документи:</p> <p>1. Проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост_2 Дата на публикуване: 25.08.2022 г., <u>в който максималния размер на заявените и средства за общините от втора и трета група са силно редуцирани до 2,5млн.лв. с ДДС за втора група и 1млн.лв. с ДДС за трета група за административни сгради и съответно, до 1млн. лв. с ДДС и 500х.лв. с ДДС, както за сгради в областта на културата и изкуството, така и за сгради за спорт за общини от втора група и до 500х.лв. за сгради за култура и изкуство и за сгради за спорт за общините от трета група.</u></p> <p>2.Писмо с изх. №И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), получено в хода на обществено обсъждане на първия вариант на Проект за насоки по същата процедура, в периода период 05.08.- 24.08.2022</p>	<p>Приема се. Отражено в НК, като са променени максималните стойности на средства за отделните видове проекти, по групи общини.</p>

г., отразено в справката с коментарите по проекта на Насоки, а именно:

Коментар 4. т. 6. „Минимален и максимален размер на средствата“: Определеният максимален размер на проект от 10 млн. лв. за административни сгради и от по 5 млн. лв. за останалите, освен че не е съобразен със спецификите на 3-те категории общини, е и твърде висок. **В резултат на това, при масовото депозиране на проекти на максимална стойност, каквато практика съществува, е възможно да се финансират малък брой проекти и го само на териториите на ограничен брой общини - например в рамките на заделения за културна инфраструктура бюджет за 40-те градски общини, при депозирането на проекти на максимална стойност, биха могли да се финансират едва 3 проекта.** С оглед изложените аргументи и е цел гарантиране по-широко териториално покритие на процедурата, би могло да се обмисли редуциране на максималните стойности на проектите по видове сгради или диференцирането им по групи общини.

Изразяваме следното становище:

Цитираният коментар, изразен в писмо с изх. №И-1391(3)/12.08.2022 г. Национално сдружение на общините в Република България (НСОРБ), не отразява мнението и становището на общините от трета група, същото не е било подложено нито на гласуване, нито е взето от колективен и представителен орган на НСОРБ. Възразяваме срещу драстичното намаляване на размера на проект за трите вида сгради. Това намаление ще доведе до невъзможност да се реализират инвестиционни проекти, предвиждащи изключително високите изисквания за енергийни спестявания и показателите, заложи в Критерии за оценка на качеството, тъй като при сграда с РЗП от 2300кв.м., при таван на проект от 1млн.лв. с ДДС и 500 000лв. с ДДС, (без дори да се включват предварителните разходи), се полагат съответно 434лв. с ДДС по 217лв. на 1 кв. м. с ДДС, с които в тази икономическа ситуация е абсурдно и невъзможно да се постигне резултат сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига клас на

		<p>енергопотребление “А+”, а още по-невъзможно е с този ресурс на кв. м. резултатът да е сграда, която след изпълнение на ЕСМ да достига близко до нулево потребление на енергия. При тези стойности на разходите за 1кв.м., невъзможни за постигане са и всички останали критерии за оценка на качеството, определени в проекта на Насоки и логичният резултат ще бъде оценка на проектите под 72 точки, което автоматично ги дисквалифицира.</p> <p>Определените в настоящия Проект на Насоки максимални стойности на проектите за общините от трета група, при така определените критерии за оценка на качеството на проектите, имат разубеждаващ за участниците ефект и само и единствено ще доведат до прехвърляне на свободните средства към общините от първа и втора група.</p> <p>Моля уважаемите експерти от Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие”, да вземат под внимание настоящите коментари и забележки и за общините от трета група, да върнат максималните стойности на проектите за трите вида сгради до стойностите от първоначалния вариант на Проект за Насоки по процедурата.</p>	
10	Община Разлог, 20.09.2022 г.	<p>Във връзка с публикувани за обществено обсъждане насоки за кандидатстване и съпътстващи документи по Процедура BG-RRP-4.020 - ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ по НПВУ, предоставяме на Вашето внимание следните коментари, становища и запитвания:</p> <p>1. Не се разглежда вариант, в който да са допустими сгради със смесено предназначение, в случай на частна собственост.</p> <p>В Раздел 9. ДОПУСТИМИ ПАРТНЬОРИ, към насоките за кандидатстване е посочено „По настоящата процедура за предоставяне на средства са допустими партньорства в случай на сгради смесена собственост. Допустими партньори са общини на територията на Република България, областни администрации, както и министерства или друг публичен орган, собственик на съответната публична сграда (централни и</p>	<p>1. В НК е разгледан вариант, при който ако част от сградата е собственост, различна от тази на крайния получател или партньора, то в този случай разходите за частта от сградата, собственост, различна от тази на крайния получател или партньора, се финансира със средства извън средствата от Механизма за</p>

		<p>териториални администрации)“.</p> <p>В Раздел 10. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ, към насоките за кандидатстване е посочено следното изискване за сградите, обект на интервенцията:</p> <p>„Допустими са интервенции в публичните сгради на действащи към момента сгради за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт (обекти на интервенция). Кандидатът следва да декларира дали даденият обект се използва по предназначение – в него се помещава действаща към момента държавна или общинска администрация, културна, спортна организация, както и дали в обекта се извършва стопанска дейност.“</p> <p>Съгласно горепосочените текстове не се разглежда вариант, в който да са допустими сгради със смесено предназначение, в случай на частна собственост. Следва да се има предвид, че съществуват сгради, в които се помещават действащи към момента държавни или общински администрации, културни или спортни организации, като част от тези сгради са публична собственост и част са частна собственост.</p> <p>Във връзка с горепосоченото предлагаме Допустими партньори да са и юридически и физически лица, които не са публичен орган, но са съсобственици в сградите, в случай на смесена собственост, като направените разходи за интервенции в тази част на сградата да се явяват недопустим разход по процедурата и да са за сметка на съответните собственици. За целта всички дейности, които се явяват недопустим разход следва да са изнесени в отделна количествено стойността сметка и за същите да е декларирано, че ще бъдат осигурени от собствениците на съответната част на сградата.</p> <p>2. Ако кандидат Община реши да кандидатства със Спортна зала – общинска собственост за дейности свързани с енергийна ефективност, съгласно насоките за кандидатства, моля да се уточни дали при всички случаи интензитета на помощта е 35% за предложения на територията на ЮЗР (NUTS2). Това е важен момент при осигуряване на финансовия ресурс за изпълнение на проекта.</p>	<p>възстановяване и устойчивост (собствени средства на крайния получател или средства от друг източник).</p> <p>Допустимите партньори са посочени в т. 9 от НК, в този смисъл юридически и физически лица, които не са публичен орган не са допустими партньори по процедурата.</p> <p>2. В случаите, когато за предложение за спортна инфраструктура, е избран режим „Инвестиционни помощи за мерки за повишаване на енергийната ефективност“ по чл. 38 от Регламент (ЕС) № 651/2014, максималният интензитет на помощта е 35% от допустимите разходи за ПИИ в ЮЗР (NUTS2). При избор на режим на държавна помощ „de minimis“ тогава помощта не може да надвишава левовата равностойност на 200 хил. евро.</p> <p>В случай, че ПИИ е в хипотеза на „непомощ“ размера на помощта е възможно да бъде 100% от допустимите разходи, при спазване на изискванията и определените максимални прагове на помощта в раздел 6 на НК.</p>
11	Община Елхово,	Във връзка с публикуван проект на документи за кандидатстване по процедура	

<p>05.09.2022 г.</p>	<p>„Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) отправяме следният коментар и предложение, относно т. 10 ДОПУСТИМИТЕ ДЕЙНОСТИ и условията за допустимост :</p> <p>1. Допустимо ли е община да кандидатства за инвестиции за производство на енергия от ВЕИ за собствено потребление, за сграда за административно обслужване, за която са приложени мерки за енергийна ефективност през 2017 г. и е достигнат клас на енергопотребление „В“ в рамките на процедура Енергийна ефективност в периферните райони на ОП Региони в растеж 2014 – 2020 ?</p> <p>Към настоящият момент, това ще е единствената предоставена възможност на Община Елхово да кандидатства за финансова помощ за дейности на общински сгради за административно обслужване на територията на град Елхово, след като за такъв тип дейности по обявената процедура № BG06RDNP001-7.020 – Енергийна ефективност („Реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, с цел подобряване на тяхната енергийна ефективност“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“) от ПРСР 2014 – 2020 г. Община Елхово е допустима с изключение на строителните граници на административния център.</p> <p>Във връзка с гореизложеното предлагаме допустимостта на такъв вид инвестиции да бъде еднозначно уточнено – допустими или недопустими.</p>	<p>Следва да се има предвид, че в рамките на процедурата няма да бъдат подкрепяни дейности, които вече са били финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма. Недопускането на дублиране на дейности ще се съблюдава както на етап кандидатстване (чрез декларации), така и преди издаване на решение за предоставяне на средства (чрез проверки за двойно финансиране и др.). Проверката за липса на двойно финансиране по предложените ПИИ се извършва чрез всички достъпни методи, включително, но не само, чрез проверка на информацията в ИСУН 2020, запитвания към други финансиращи институции, проверка в интернет и преглед на представена от кандидата техническа документация (реализиран технически/работен инвестиционен проект), относно извършените вече дейности за прилагане на енергоспестяващи мерки за повишаване на енергийната ефективност на конкретните сгради. По отношение на разходи, за които се установи наличие на двойно финансиране в процеса на оценка, оценителната комисия взема мотивирано решение за отпадане на</p>
----------------------	---	---

			<p>установения вече финансиран разход от бюджета на ПИИ или за отхвърляне на ПИИ, ако изключването на разхода ще доведе до нецелесъобразност на инвестицията. След приключване на процеса по оценка на ПИИ и преди издаване на решение за предоставяне на безвъзмездни финансови средства, СНД отново извършва проверката за липса на двойно финансиране на одобрените за финансиране ПИИ и при наличие на предложения, при които се установи, че не е спазена забраната за кумулативно предоставяне и за двойно финансиране по чл. 191 от Регламент (ЕС) 2018/1046, Ръководителят на СНД издава мотивирано решение, с което отказва предоставянето на средства от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ), съгласно чл. 17 от Постановление на Министерски съвет № 114 от 08.06.2022 г., относно детайлните правила за предоставяне на средства на крайни получатели от МВУ.</p> <p>В допълнение, след сключване на договор за финансиране във всеки финансово-технически отчет (ФТО), който КП подава за изпълнението на инвестицията, също следва да се представя актуална информация за свързани проекти или инвестиции, които КП изпълнява с финансиране от други програми/ инициативи на ЕС, с оглед недопускане на двойно</p>
--	--	--	--

			<p>финансиране на дейностите, които са част от инвестицията, финансирана по НПВУ. При сходство в изпълнявани от КП дейности, КП следва да направи ясна демаркация, като дава актуална информация за свързани проекти или инвестиции, които КП изпълнява с финансиране от национални източници или други международни програми и инициативи, с оглед недопускане на двойно финансиране на дейностите, които са част от инвестицията, финансирана по НПВУ. В случай, че СНД установи несъответствия - двойно финансиране, финансови или технически несъответствия в изпълнението на инвестицията, в резултат от проверката на ФТО, подаден от КП, довели до надплащане по инвестицията със средства по НПВУ или от невъзстановим съгласно националното законодателство данък добавена стойност, същите се документират, остойносттават и СНД извършва намаление от общия ангажимент за плащане по договор с КП.</p> <p>Във връзка с прилагането на енергоспестяващи мерки за повишаване на енергийната ефективност на сградите с използването на възобновяеми енергийни източници са допустими за финансиране дейности по процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване,</p>
--	--	--	--

			култура и спорт“, в случай, че конкретните енергоспестяващи мерки, както по видове (фасадна топлоизолация, фасадна дограма, фотоволтаични панели и т.н.), така и по местоположение в сградите, не са били вече финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Европейския съюз или друга донорска програма.
12	Община Варна, 21.09.2022 г.	<p>Във връзка с публикуваната втора версия на проект на насоки и условия за кандидатстване за получаване на средства по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ по НПВУ, Ви информираме за следните коментари, забележки и предложения на община Варна по предоставените ни документи:</p> <p>1.Съгласно Насоките, <i>„В случай на смесено ползване на дадена сграда, например за административно обслужване и за културата и изкуството, предложението се подава за този вид сграда, за който има заложен най-големи разходи за СМР. Т.е. ако СМР разходите за частта от сградата, предназначена за административно обслужване са най-големи се подава предложение за сграда за административно обслужване!“</i></p> <p>В тази връзка, моля за разяснение, допустими обекти на интервенция ли са сгради, <u>които са с предназначение отговарящо на условията за допустимост, но се ползват от различен тип институция</u> – например , сграда за административно обслужване, предоставена на библиотека или сграда за обществено обслужване в областта на културата, предоставена на администрация. Т.е. при определяне на критериите за допустимост на сградите не става ясно дали водещо е предназначението на сградата или ползването ѝ. Предвид условието, че „Кандидатът следва да декларира дали даденият обект се използва по предназначение – в него се помещава действаща към</p>	<p>1.Водещо при определянето на вида сграда е нейното ползване, като в случаите на смесено ползване предложението се подава за този вид сграда, за който има заложен най-големи разходи за СМР.</p> <p>В Приложение В кандидата следва да посочи смесеното ползване, като маркира приложимото ползване (например действащи към момента общинска администрация и културна институция).</p> <p>По процедурата са допустими както административни сгради, сгради за култура, сгради за спорт, но така и сгради, които са със смесено ползване – едновременно за административно обслужване и/или култура</p>

		<p>момента държавна или общинска администрация, културна, спортна организация...“ от представените текстове следва, че в случай на сгради смесено ползване няма как да се разглежда КСС с по –голяма стойност, тъй като една част от сградата би се ползвала не по предназначение/например, част от сграда за административни услуги ползвана от читалище или част от сграда за култура ползвана от администрация/и разходите за нея биха били недопустими.</p> <p>2. Във връзка с условието, че <i>„В случай на собственост в сградата, различна от тази на крайния получател или партньора, крайният получател следва да поеме ангажимент за внедряване на мерки за енергийна ефективност на цялата сграда, като частта от сградата – частна собственост или собственост на друга организация или ползвана за други цели извън административни/културни/спортни цели, следва да се финансира със собствени средства.“</i>, моля за следното разяснение – следва ли към разходите за самостоятелен обект <u>частна собственост</u> да се включат и разходите изчислени на база притежаван процент идеални части от общите в сградата. В случай, че в разходите по обекта, които са за сметка на частния собственик следва да бъдат включени и разходи по прилежащите общи части, за кои дейности трябва да се определят тези разходи – напр. за техническо обследване, обследване за енергийна ефективност, проектиране, оценка за съответствието, СМР, авторски надзор, строителен надзор и инвеститорски контрол, разходи свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от национално законодателство, вкл. и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи; разходи свързани с въвеждането на обекта в експлоатация?</p>	<p>и/или за спорт, които са държавна/ общинска собственост.</p> <p>2. В НК са направени уточнения. За частите от сградата, които не са собственост на крайния получател или партньора, дейностите и разходите следва да се отделят, тъй като са недопустими, като се отделят освен разходите за СМР и всички съпътстващите ги разходи (напр. разходите за проектиране, надзор, оценка за съответствието и т.н.), определени като процент спрямо разгънатата застроена площ на сградата, обект на интервенция.</p>
13	КЕО, 25.09.2022 г.	<p>От името на Камарата на енергийните одитори правим следното допълнение към бележките ни от предходното обсъждане:</p> <p>В България от над сто години се е развивала читалищната дейност. Забележително за страната ни е, че още от Възраждането и до наши дни народът е търсил и търси място за развитие на своите познания, таланти и духовност. Българските читалища са просветните и културни средища традиционно.</p>	<p>Не се приема. По настоящата процедура са допустими само сгради, които са държавна и/или общинска собственост.</p>

		<p>При написване на Насоките не са взети предвид особеностите на читалищната собственост в страната ни. Преди 1944 година множество читалища са построени със средства на дарители и са били собственост на читалищата, управлявани от избрани настоятелства. След 1944 година тези читалищни сгради са одържавени, но след 1990 година постепенно са върнати на читалищата от областните управи и общините. Сега десетки читалища имат собствени нотариални актове.</p> <p>Моля във връзка с горното да се даде възможност на читалищата, които не са общинска и държавна собственост също да имат възможност за кандидатстване по процедура BG-RRP-4.020 - ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ.</p> <p>Сградите на читалищата, които са тяхна собственост, са в окаяно състояние, а те са пълни с дейности, които обхващат хора от всички възрасти - театри, школи, библиотеки, ансамбли и т.н..</p> <p>Вярвам, че ще се съобразите с тази бележка.</p>	
14	ЕнЕфект, 25.09.2022 г.	<p>Допълнение към СТАНОВИЩЕ</p> <p>на Центъра за енергийна ефективност ЕнЕфект</p> <p>ОТНОСНО:</p> <p>НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА СРЕДСТВА ЧРЕЗ ПОДБОР НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ ПО ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ</p>	

ИНВЕСТИЦИЯ „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА НЕЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД“

КОМПОНЕНТ 4 „НИСКОВЪГЛЕРОДНА ИКОНОМИКА“

Настоящото становище отразява направените частични промени в насоките за кандидатстване за изпълнение на проект по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ при повторното им публикуване за обществени консултации на 25.08.2022 г., без да заменя първоначалното становище на ЕнЕфект, подадено на 12.08.2022 г. Смятаме, че част от промените са в правилна посока, но все още има елементи, които могат и трябва да бъдат подобрени.

За съжаление обаче, в обновения текст на насоките не откриваме „основните“ цели на инвестицията, налични в първия вариант, а именно:

- Създаване на устойчив модел на изпълнените мерки за енергийна ефективност, тясно обвързани с критериите за „Зелената сделка“ чрез прилагане на високоефективни мерки, водещи до постигане на потребление на енергия близко до нулево;
- Трансформиране на строителния бранш в устойчив;
- Въвеждане на „зелени“ обществени поръчки (ЗеОП) при изпълнение на мерките за ЕЕ като основен инструмент за постигане на устойчиви практики и използване на екологични критерии в процеса на възлагане;
- Създаване на устойчив модел за финансово обезпечаване на мерки за енергийна ефективност в тяхната всеобхватност, чрез дефиниране, създаване, ситуиране и структуриране на Единен национален фонд за декарбонизация, като основна финансова схема в подкрепа на българската стратегия за дългосрочно обновяване на сградния фонд на територията на страната. По този начин ще се създаде устойчив модел на дългосрочно финансово осигуряване, чрез прилагане и използване на различни приходоизточници и възвръщаемост на инвестициите в период от 5 до 15 г.

Следва да се има предвид, че настоящата процедура е свързана с изпълнение на подмярка 2 на инвестиция С4.11 „Подкрепа за обновяване на сградния фонд“ от Плана за възстановяване и устойчивост и определя условията за подбор на предложения в съответствие с етап (milestone) 72 „Покани за представяне на предложения за енергийно ефективно обновяване на жилищни сгради“ от Приложение I „ЕТАПИ, ЦЕЛИ И СВЪРЗАНИ ИНДИКАТОРИ“ към Оперативното споразумение между ЕК и България кум МВУ.

Изпълнение на инвестициите по процедурата ще допринесе за постигане на етап 73 Подписване на договори за енергийноефективно обновяване на жилищни сгради, постигане на цел 74 Завършено енергийноефективно обновяване на жилищни сгради — обновена площ на обществени сгради (подмярка 2) и цел 75 Завършено енергийноефективно обновяване на жилищни сгради — брой на обновените сгради (подмярка 2) към Плана за възстановяване и устойчивост.

	<p>Премахването на тези цели от насоките не променя факта, че те са неделима част от проект 9б към НПВУ и отговарят на духа на Европейската зелена сделка и националните стратегии в областта на енергийната ефективност на сградите. Затова и продължаваме да настояваме, че трябва да бъде прекратена порочната практика на 100-процентово безвъзмездно финансиране, която не само че противоречи на тези цели и на икономическата логика, но и ефективно възпрепятства функционирането както на очаквания бъдещ Национален фонд за декарбонизация, така и на съществуващите специализирани финансови механизми. По този начин отпада и единственото упоменаване на Зелените обществени поръчки (ЗеОП) в текста на насоките, а именно това би трябвало да е водещият механизъм при възлагането на дейностите по проектите.</p> <p>От отговорите към становището на НСОРБ се разбира, че срокът за изпълнение на проектите се удължава от 24 на 30 месеца, за да може да се изготви „независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор“, която да обхваща поне един отоплителен сезон. Смятаме, че това е задължително, като препоръчваме да се реферира към регламента за удостоверяване на енергийни спестявания (чл. 76 от ЗЕЕ) или да се фиксира форматът на „независимата експертна оценка“, така че тя да се прави по един и същ начин.</p> <p>Въпреки това, смятаме, че вниманието към проследяване на постигнатите резултати продължава да е недостатъчно и препоръчваме въвеждане на системи за мониторинг на енергопотреблението в обектите, които ще се финансират по програмата. С цел гарантиране на качеството и постигане на очакваните резултати е препоръчително окончателното плащане към изпълнителите на СМР да е обвързано с постигане на заложените индикатори (подход, използван при ЗеОП), като УО може да разработи или препоръча конкретни условия за плащане към изпълнителите, свързани с постигане на резултат и отговарящи на изискванията на ЗОП, който да бъдат използвани от бенефициентите при организирането на обществените поръчки.</p> <p>Смятаме, че решението инсталациите за ВЕИ да се изпълняват според предписанията от енергийното обследване е промяна в правилна посока; въпреки това, поддържаме</p>	<p>Процедурата не е в изпълнение на реформи, заложен в МВУ.</p> <p>Следва да се има предвид, че цитираните „основни цели“ се изпълняват чрез цялостното изпълнение на всички предвидени цели и реформи в рамките на компонент Нисковъглеродна икономика на ПВУ, а не в частност само на настоящата инвестиция за енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт.</p> <p>В точка 1.1. Въведение на НК е направен уводен анализ за необходимостта от инвестицията, приложим към целия компонент Нисковъглеродна икономика на ПВУ. В раздел 3 на НК са дадени конкретните цели на процедурата.</p> <p>СНД е предоставил образец на „независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор“, която ще бъде използвана от всички крайни получатели, които са финансирани по процедурата.</p> <p>С цел гарантиране на целите на процедурата, всяко отделно ПИИ следва да постигне заложените индикатори, за да получи финансиране, съгласно условията на договор за финансиране (Приложение Е1).</p>
--	--	--

		<p>становището си, че изискването произведената енергия да е само за собствено потребление на обекта е технически неоптимално, като най-малкото трябва да се установи и опише процедура, в която тази енергия да може да се използва във всички обекти на собственика. Инсталациите за ВЕИ могат да бъдат и опция за съфинансиране на проектите от страна на бенефициентите, като с подобен подход би могло да отпадне изискването за изцяло собствено потребление на произведената енергия, а излишъкът би могъл да се реализира на пазара или в местни енергийни общности.</p> <p>Изказваме опасения, че новите максимални прагове за финансиране, особено при 40-те градски общини, ще намалят броя на подходящите обекти, като ще елиминират тези, които имат нужда от иначе допустимите по програмата мерки за конструктивно укрепване. Оценява се фактът, че този подход сам по себе си би могъл да стимулира самоучастие от страна на бенефициентите, но за тази цел задължително трябва да им бъде предоставен достъпен източник за целеви допълващи кредити при облекчени условия на финансиране (вкл. „забалансови кредити“, които не влияят на размера на общинския дълг). При всички положения обаче значително по-устойчив вариант е вместо максимален праг да се намали грантовият компонент, отново в комбинация с подходящ източник за целево кредитиране.</p>	<p>Не се приема. Изискването произведената енергия да е само за собствено потребление произтича от условието инвестициите да не са свързани с търговия с енергия. В тази връзка е допустимо само производство на електрическа и/или топлинна енергия за собствено потребление.</p> <p>Приема се. Направени са корекции в максималните стойности на финансиране.</p>
15	<p>Дирекция „Стратегическо планиране, иновации, проекти и туризъм“ Община Смолян, 23.09.2022 г.</p>	<p>Във връзка с повторното публикуване за обсъждане на насоките за кандидатстване по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ изразяваме следното становище:</p> <p>Намаляването на максималния размер на средствата за едно проектно предложение прави невъзможно обновяването на важни за общините сгради.</p> <p>Това се отнася в много голяма степен за общините от втора група - 40 градски общини и най-вече за сградите за обществено обслужване в областта на културата, изкуството и спорта.</p> <p>Считаме, че 1 000 000 лв. при настоящите цени няма да са достатъчни за цялостното обновяване (вкл. постигане на клас А) на сгради за музей, библиотека или галерия</p>	<p>Приема се. В НК са направени са корекции в максималните стойности на финансиране.</p>

(които са общинска собственост) в тези градове, повечето от които са областни центрове.

Считаме, че би било по-добре да се намери средно решение между първоначално заложените условия и посоченото в повторно публикуваните насоки.

Към настоящия момент са посочени следните условия:

Всеки кандидат по настоящата процедура може да подаде по 2 (две) ПИИ от всеки вид сгради!!! Броят на обектите, които може да бъдат подадени в едно ПИИ, следва да бъде съобразен с максималния размер на средствата на ниво индивидуално предложение. В рамките на едно предложение може да се включи сграда/и само от съответния вид:

- ПИИ с включени сграда/и за административно обслужване, или - ПИИ с включени сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството, Или - ПИИ с включени сграда/и за спорт.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за административно обслужване не може да надхвърля 2 500 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за обществено обслужване в областта на културата и изкуството не може да надхвърля 1 000 000 лева с ДДС.

Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и за спорт не може да надхвърля 1 000 000 лева с ДДС.

Така посочени, позволяват на всеки кандидат да подаде 6 предложения – по две от всяка група сгради.

Считаме, че всяка община има различни специфични нужди. В една община може да има от необходимост от обновяване на сгради за култура над 1 000 000 лв., но да няма необходимост от обновяване на сгради за спорт за толкова средства, и обратно.

		<p>Необходимо е да се намери решение, така че да се постигне обновяване не само на много на брой, но и на сгради, които са важни за обществения живот в съответния гради и община, като се даде възможност в рамките на определените средства, съответния кандидат реши какви проекти да подготви и подаде.</p>	
16	<p>Дирекция ИРЕФОП Община град Добрич, 23.09.2022 г.</p>	<p>Във връзка с обсъждането на насоките за кандидатстване „За предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, С ФИНАНСИРАНЕ ПО ЛИНИЯ НА МЕХАНИЗМА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ“, Екипът на Дирекция ИРЕФОП, Община град Добрич, би искал да постави следните въпроси:</p> <p>1. Към УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОДОБРЕНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ В РАМКИТЕ НА ПРОЦЕДУРА „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“, ИНВЕСТИЦИЯ „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА НЕЖИЛИЩНИЯ СГРАДЕН ФОНД“ ОТ НАЦИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, публикувани на 21.09.2022 г., не са приложени:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Справка-образец, попълнена и подписана от възложителя за проведени процедури със сходен предмет за предходните 12 месеца, считано от датата на решението за откриване на процедурата - Приложение 9-14. • Таблица-образец за спазване на сроковете за даване на разяснения – Приложение 9-15. • Попълнена справка за извършени промени на експерти в екипа за изпълнение на поръчката (Приложение 9-17). /ако е приложимо/ • Съгл. т.8. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВО ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ (ФТО), Финансовата и техническа информация включва и (б. „б“) напредък в осъществяването на инвестицията, включително, ако е приложимо, за етапи и 	<p>1.Приложенията са включени към Условието за изпълнение на инвестицията.</p> <p>Направени са корекции в т.8. ПРЕДСТАВЯНЕ НА ФИНАНСОВО ТЕХНИЧЕСКИ ОТЧЕТ (ФТО), буква „б“ както следва: б) напредък в осъществяването на инвестицията, включително постигане на индикаторите в съответствие с Приложение А „Формуляр за кандидатстване“.</p>

		<p>цели в съответствие с план-графика в споразумението/договора за финансиране. <u>От текста не става ясно за какво споразумение става въпрос. Ако съществуват етапи и цели, а те съществуват съгласно Решението за изпълнение на Съвета за одобряване на оценка на плана за възстановяване и устойчивост на България, то същите не са описани в договора за финансиране.</u></p> <p>2. В тази процедура ще се използват ли стандартизирани изисквания и документи за избор на изпълнител за строителство, доставка или услуга, които са съгласувани от Министерство на финансите?</p>	<p>2. Крайните получатели като възложители имат задължение за използване образците при възлагането на обществените поръчки, утвърдени от Агенцията за обществени поръчки.</p>
17	МВР, ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“, 23.09.2022 г.	<p>Във връзка с публикуваните за обществено обсъждане Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, предлага следните изменения в предложения текст:</p> <p>1. В раздел 6 „Минимален и максимален размер на средствата“, т. I да се промени по следния начин: МИНИМАЛЕН И МАКСИМАЛЕН РАЗМЕР НА СРЕДСТВОТА за ИПП, подадени от кандидати, с място на изпълнение на инвестицията – 1-ва група, 10-те градски общини: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. Настоящият вариант на текста, изглежда все едно се има предвид само общините изброени в него, а по процедурата са допустими и други кандидати. В случай, че се приеме предложеното, следва да се редактират и текстовете в т. II и III на същия раздел.</p> <p>2. Текстът на булет 3 от раздел 8, да се редактира по следния начин: „Министерства или друг публичен орган, собственик, вкл. титуляр на правата за управление на съответната публична сграда (централни и териториални администрации). С тази редакция ще се даде възможност публичните органи да могат да подготвят ИПП за публични сгради, които са им предоставени за управление по реда на Закона за държавната собственост.</p>	<p>По т.1, т.2 и т. 3 – Приема се. Направени са посочените промени в Насоките за кандидатстване по процедурата.</p>

		<p>3. Текстът в т. 3 на раздел 19, да се промени по следния начин: Документ за собственост върху недвижим имот, от който е видно, че недвижимият имот е държавна/общинска собственост, вкл. акт на МС или заповед на министър/ръководител на друго ведомство, от които да е видно правото на управление/право на ползване в случаите на държавна собственост – <i>подава се във формат сканирано копие.</i></p>	
18	НСОРБ, 26.09.2022 г.	<p>По отношение на проекта на Насоките за кандидатстване и по-конкретно по заложените за постигане количествени резултати по процедурата, ще е удачно да се вземе предвид следното:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Очакван резултат за обновени 616 броя сгради:</u> Индикативните изчисления показват, че с наличният по процедурата ресурс при определените горни прагове на проект по видове сгради и при хипотеза депозиране на проекти на максимално допустимата стойност на БФП с включен в тях по един обект, биха могли да се финансират около 320 сгради. При отчитането и на сградите на БАН, за които е определен ресурс от 30 млн. лв., то реалният брой сгради, които ще се подкрепят, е около 350-360, т.е. под 60% от планирания; ○ <u>Очакван резултат от 1 426 837 кв. м. подобрена публична инфраструктура (РЗП):</u> При съотнасянето на резултата към общата стойност на процедурата (с ДДС, в т.ч. средствата за БАН), цената за въвеждането на мерки за подобряването на енергийната ефективност и постигането на енергийни класове „А“ или „В“ възлиза на 311.50 лв. с ДДС / кв.м. (в т.ч. и всички останали разходи за проектиране, надзор, публичност и управление на проекта). За сравнение, по аналогична процедура по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, съгласно сключени от общините договори за БФП (последните в началото на м. септември), средните цени за постигане на клас „А+“ и „А“ на сгради от клас „D“, каквито се очаква да са в масовия случай и по настоящата процедура, възлизат на над 440 лв./ кв.м. с ДДС и то при условие че техническата документация и остойностяването ѝ са подготвени в началото на 2021 г. В 	<p>Приема се. НК са коригирани като е поставено изискването ПИИ да постига клас на енергопотребление минимум „В“ след прилагане на енергоспестяващи мерки при публични сгради, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство. Актуализирани са максималните прагове на ПИИ по процедурата, по групи общини и видове сгради.</p> <p>След одобрение на проектите, СНД ще анализира степента на постигане на заложените индикатори по инвестицията и при необходимост ще предприеме корективни действия, ако бъде установено че даден индикатор не постига заложените целеви стойности.</p>

		<p>допълнение, в кореспонденция по процедурата, адресирана и до Вас, от общини, осъществили проучвания за достигане на клас „А“ на техни сгради, средната актуална към момента стойност на интервенция на кв. м. и то без проектиране, надзор, публичност и управление на проекта, възлиза на над 620 лв. с ДДС. И тук индикативните изчисления показват, че с планираният ресурс по процедурата ще е невъзможно да се постигне очаквания резултат за РЗП подобрена публична инфраструктура.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <u>Минимален и максимален размер на средствата за ПИИ по групи общини:</u> При запазване на изискването за постигане на клас А и по изключение клас В, заложените максимални стойности на ПИИ, особено за общините от 2ра и най-вече – 3та група, правят практически неизпълними техните проекти. Подходящо ще е СНД да вземе предвид актуалните пазарни цени за постигането на клас на енергопотребление „А“ и „В“ на кв.м., за да определи много по-прецизна, а и позволяваща практическа реализация на мерките за енергийна ефективност, горна граница на проектите. <p>Във връзка с гореизложеното, би могъл да се направи изводът, че стойностите на двата резултата (брой сгради и РЗП), посочени и във фиша на Програмата, част от Плана за възстановяване и устойчивост (проект П9б, ПВУ- версия от м. април 2022 г.), както и в Решението за изпълнение на Съвета за одобряване на оценката на Плана, са значително надценени. С оглед на това, е препоръчително още на този ранен етап от реализирането на инвестицията, да се предприемат действия за намаляване на очакваните резултати в Програмата - част от ПВУ, а в следствие и в Насоките за кандидатстване.</p>	
	Г-н Красимир Папукчийски, заместник-министър на транспорта и съобщенията	<p>В отговор на горесцитираното Ваше писмо относно обществено обсъждане на проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, Министерство на транспорта и съобщенията има следните предложения:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Да бъде разширен обхватът на допустимите сгради по процедурата, като се включат 	

	<p>приемните здания на железопътните гари на територията на страната.</p> <p>Мотиви: С повишението на енергийните характеристики на приемните здания на железопътните гари ще се покачи качеството на микроклимата в сградите и комфорта на пътниците и служителите. Целите на програмата дават възможност за повишаване на сигурността, безопасността и достъпността в сградите. Външният вид на приемните здания на гарите е от голямо значение за имиджа на железопътния транспорт, в съчетание със създаването на необходимите удобства и комфорт за пътниците. Те в много случаи са лицето на железницата, изпълняват важна социална функция и допринасят за развитие и утвърждаване на железопътния транспорт като „най-екологичния“ вид транспорт. Не случайно в Европа, големите железопътни гари са превърнати в търговски центрове с магазини, ресторанти и паркинги. При обновяването и реконструкцията на старите и за строителството на нови гари се разработват различни концепции, съобразно местоположението на всяка една от тях, с оглед привличането на по-голям поток от хора.</p> <p>2.Предлагаме да се обмисли удължаване на срока от 30 месеца, предвиден за планираната продължителност на всяко предложение за изпълнение на инвестициите.</p> <p>Мотиви: По наше мнение предвидения срок от 30 месеца е недостатъчен за изпълнение на инвестициите, с оглед на всички процедури и документи, които са необходими в периода на подготовка и след това същинското изпълнение на инвестицията, в т.ч.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Избор на оценител по реда на ЗОП за изготвяне на доклад – 6 месеца; 2. Обследване на сградния фонд – 6 месеца, защото трябва да се направи в летен и зимен (отоплителен) сезон; 3. Изготвяне на проект – около 3 месеца; 4. Документи за собственост, договори за наем, учредени вещни права или други за всеки един обект по отделно; 5. Задание за проектиране; 6. Подаване на уведомления за инвестиционни намерения до община и Регионалната инспекция по околната среда и водите (РИОСВ), 7. Осигуряване на становища от експлоатационните дружества, свързани в проектирането на обектите- Електроразпределителните дружества или други, чиято 	<p>1.Не се приема. Обхватът на допустимите сгради по процедурата са посочени в раздел 9 на Насоките за кандидатстване.</p> <p>Допустими обекти в рамките на процедурата са само административни сгради, сгради за култура, сгради за спорт, които са държавна/общинска собственост.</p> <p>2.Не се приема. Срокът от 30 месеца за изпълнение на ПИИ е продиктуван от крайния срок, в който СНД следва да отчете постигнатите резултати от изпълнението на инвестициите пред Европейската комисия.</p>
--	--	---

	<p>инфраструктура е на територията на обекта – подготвят се от Изпълнителя;</p> <p>8. Ако становището на РИОСВ е, че за обекта трябва да се прави ОВОС, то той се явява отделен проект преди описания в т. 9. Респективно трябва да се изготви от Изпълнителя и да се съгласува с Министерство на околната среда и водите.</p> <p>9. Дейности по проектиране – необходимо е изготвяне на работни проекти за всеки един отделен обект по части: геодезия, инженерна геология, архитектура, конструкции, електроинсталации, ВиК, технология, ПБЗ, пожарна безопасност, ПУСКО, ОВиК.</p> <p>10. Дейности по съгласуване на проектите, в т.ч.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Съгласуване и одобряване на проектите; - Съгласуване на проектите с електроразпределителните дружества и други чиято инфраструктура е на територията на обекта; - Съгласуване на проектите с органите ПБЗН, РИОСВ и други изискуеми държавни инстанции. <p>11. Подготовка и окомплектоване на проектите за предаване на фирма, която ще изготви „Оценка на съответствието“ на инвестиционния проект, съгласно ЗУТ.</p> <p>12. Съгласуване на проекта до издаване на Разрешение за строеж (РС) – Подаване на документи в органа, който трябва да издаде РС – обикновено е общината, на чиято територия е обекта;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Контрол на сроковете и действията на одобряващия орган; - При наличие на забележки от одобряващия орган е необходимо да се организира тяхното отсъствие; - Получаване на РС влязло в сила. <p>13. Получаване на положителни становища за извършеното строителство от всички необходими органи – ПБЗН, РИОСВ и др.</p> <p>14. Организиране на Държавна приемателна комисия след завършване на строителството.</p> <p>15. Изготвяне на оценка (доклад) за постигането на енергийна ефективност.</p> <p>3.В таблицата „Критерии за оценка на качеството“, т. 3. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност, като отношение на необходимата инвестиция в лева към</p>	<p>3.Приема се. Направени са промени в критерий</p> <p>3. Ефективност на инвестицията за енергийна ефективност, като отношение на необходимата инвестиция в лева към количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв./kWh/г.</p>
--	--	--

	количеството спестена първична енергия в kWh на годишна база – лв./kWh/г – предлагаме да се обмисли възможност за осъвременяване на цените.	
--	---	--

Получени коментари и предложения по актуализирания проект на Насоки, публикувани на 24 ноември 2022 на сайта на МРРБ

III. Получени коментари и предложения по актуализирания проект на Насоки, публикувани на 24 ноември 2022 на сайта на МРРБ

№	Дата на получаване на подателя	Коментар/ Предложение	Приема/Не приема/Мотив
1.	01.12.2022 год. Община Варна	<p>Във връзка с публикуваната нова версия на проект на насоки и условия за кандидатстване за получаване на средства по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт" по НПВУ, м. ноември, 2022 г., Ви информираме за следните коментари, забележки и предложения на Община Варна по предоставените ни документи:</p> <p>1. Съгласно текста на Раздел 7, „ПРОЦЕНТ НА СЪФИНАНСИРАНЕ": „ВАЖНО!</p> <p>По настоящата процедура следва всеки кандидат да предостави съфинансиране като поеме със собствени средства разходите, свързани със СМР, които произтичат от нормативни изисквания свързани с безопасната експлоатация на сградите и са предписани като задължителни в техническия паспорт на <i>сградата и СМР, които са нормативно необходими за въвеждане на сградата в експлоатация:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>СМР свързани с отстраняване на локални дефекти и повреди, които не нарушават общата конструктивна устойчивост на сградите, но в същото време създават опасност за преките ползватели или</i> 	<p>1. В коригираните НК дейности по конструктивно възстановяване/усилване, които са предписани като задължителни в техническите обследвания на сградите са определени като недопустими разходи и се финансират със собствени средства на КП.</p>

	<p>неотстраняването им би довело до по-сериозни промени в носещата конструкция на сградата в бъдеще;</p> <ul style="list-style-type: none"> • СМР свързани с осигуряване на пожарна безопасност, ремонт/подмяна на мълниезащитна и заземителна инсталация, осигуряване на достъпна архитектурна среда). <p>В същото време, в списъка Допустими дейности на стр. 21 са посочени дейности за СМР, единствено с обхват, както следва:</p> <p>„Дейности за изпълнение на СМР за прилагане на мерки за ЕЕ (енергоспестяващи мерки за достигане на енергиен клас минимум „В“ или постигане изискването за сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия (nZEB), въвеждане на системи за енергиен мониторинг и др.) и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките;”</p> <p>А на стр. 28 са изброени следните:</p> <p>„I. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ, ЗА ПИИ С ВКЛЮЧЕНИ СГРАДА/И ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, ПИИ ЗА СГРАДИ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА И ИЗКУСТВОТО, и ПИИ ЗА СГРАДА/И ЗА СПОРТ, КОИТО СА В РЕЖИМ „НЕПОМОЩ“ и „ДЕМИНИМИС“, ФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА С ИЗТОЧНИК МВУ:</p> <p>ПРЕКИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ са:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разходи, свързани с технически и работни проекти; • разходи, свързани с набавянето на необходими разрешителни документи, изискващи се от националното законодателство, включително и свързаните с тях такси, дължими на съответните компетентни органи и експлоатационните дружества; • разходи за извършване на обследване за енергийна ефективност и сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация, разходи за доклад за резултатите от обследването за установяване на 	
--	--	--

	<p><i>техническите характеристики на сградата и технически паспорт;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>разходи за изготвяне на независима експертна оценка, изготвена от сертифициран енергиен одитор (лица от регистъра по чл.44 ал. 1 от Закона за енергийна ефективност) след приключване на дейностите по изпълнение на СМР;</i> • <i>разходи за строително-монтажни работи (СМР)/инженеринг за прилагане на мерки за ЕЕ (енергоспестяващи мерки за достигане на енергиен клас минимум „В“ или постигане изискването за сгради с близко до нулево нетно потребление на енергия (nZEB), въвеждане на системи за енергиен мониторинг и др.) и мерки за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници, ако са посочени в енергийното обследване, в т. ч. всички съпътстващи СМР, необходими за изпълнение на мерките. В рамките на общата стойност на СМР могат да се включат и непредвидени разходи за строително-монтажни работи до 10%; В случай на инженеринг непредвидени разходи за строително-монтажни работи не са допустими.</i> • <i>разходи за авторски надзор;</i> • <i>разходи за строителен надзор съгласно чл.168, ал.2 от ЗУТ;</i> • <i>разходи за оценка на съответствието на проектите, съгласно чл.142 и чл.169 от ЗУТ;</i> • <i>разходи, свързани с въвеждането на обектите в експлоатация.</i> <p><i>НЕПРЕКИ ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ са:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>разходи за организация и управление и за информация и публичност - в размер до% от преките допустими разходи с ДДС, включени в предложението."</i> <p>От посочените текстове не става ясно остават ли допустими дейности по конструктивно възстановяване/усилване, които са предписани като задължителни в техническите обследвания на сградите. В тази връзка, предлагаме в списъка допустими дейности да се върне текста от проекта за Насоки, публикуван на 25.08.2022 г., а именно: „Дейности по</p>	
--	---	--

		<p>конструктивно възстановяване/усилване, дейности по изграждане/подмяна на мълниеотводни и заземителни инсталации, и дейности, свързани с осигуряване на безопасност в случай на пожар в сградите, мерки за ремонт на покрива/подмяната на водосточни тръби/улуци, които са предписани в техническите паспорти на сградите;" , съответно да бъде допълнен и списъка с допустими разходи.</p> <p>Вменяването на задължение на Общините за съфинансиране на разходите по осигуряване на пожарна безопасност, мълниезащитна и заземителна инсталации и достъпна архитектурна среда ще създаде финансова тежест за общините в условията на усложнена икономическа обстановка и стеснява избора на обекти на интервенция.</p> <p>2. В раздел 16, „РЕД ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИЯ“, на стр. 47 е записано, че „Предложения, получили минимум 72 точки на етап „Оценка на качеството“, се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички предложения по реда на класирането до покриване на общия размер на финансови средства по Компоненти/групи общини.“, а на стр. 54 е посочено, че „Предложения, получили минимум 65 точки на критерии за оценка на качеството, се класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се предлагат всички ПИИ по реда на класирането до покриване на общия размер на бюджета по процедурата.“</p> <p>Моля да се изясни колко точки най-малко следва да получи ПИИ по критерии за оценка на качеството, за да се класира за финансиране?</p>	<p>2.Коригирана е техническата грешка в раздел 16 на НК.</p>
2.	01.12.2022 Центъра за енергийна ефективност ЕнЕфект	<p>Настоящото становище отразява поредните частични промени в насоките за кандидатстване за изпълнение на проект по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ публикувани за обществени консултации на 24.11.2022 г., без да заменя предходните становища на ЕнЕфект, приложени по-долу в документа, които не са</p>	<p>Прието за информация.</p> <p>Насоките за кандидатстване са коригирани вследствие проведени техническите консултации в ЕК в периода октомври – декември 2022 година.</p> <p>Следва да се има предвид, че съгласно Приложение I „ЕТАПИ, ЦЕЛИ И СВЪРЗАНИ ИНДИКАТОРИ“ към</p>

	<p>коментирани от съставителите на документа и не са отразени в новата му версия. Не виждаме логика в отпадането на следния текст “Очакванията, свързани с изпълнението на инвестицията за устойчиво енергийно обновяване на нежилищния сграден фонд, спрямо заложените цели в Дългосрочната национална стратегия за подпомагане обновяването на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради (с хоризонт до 2050 г.) са, че след прилагането на мерки за енергийна ефективност до 2026 г. ще бъдат постигнати 379 GWh/год понижаване на годишното потребление на първична енергия в резултат на енергоспестяващите мерки и намаляване на емисиите от парникови газове (CO₂) с 208 ktoe“, който даваше информация за измерими количествени цели на процедурата.</p> <p>Исклучително негативно впечатление и намаляването на минимално изискуемия енергиен клас от А на В, което при толкова висок процент на БФП би следвало да е абсолютно задължително с цел изпълнението на проекти, демонстриращи подходите за постигане на дълбоко сградно обновяване и оптимизиране на енергийното потребление. Все още остава изискването за независима оценка на постигнатите спестявания непосредствено след изпълнението на СМР, въпреки мнението на професионалната общност, че това на практика е невъзможно и по-скоро ще бъде един допълнителен разход за документ без никаква реална стойност.</p> <p>Прави впечатление и новата точка, изискваща съфинансиране за СМР, които произтичат от нормативни изисквания свързани с безопасната експлоатация на сградите и са предписани като задължителни в техническия паспорт. Следва да се има предвид, че това са задължителни дейности, които нямат връзка с подобряването на енергийната ефективност и би следвало така или иначе да се изпълнят от собствениците на сградите. Основната препоръка на ЕнЕфект (вж. предходните становища по-долу) бе съфинансирането на мерките за енергийна ефективност да се стимулира чрез алтернативни финансови механизми предвид възможностите за</p>	<p>Оперативното споразумение между ЕК и България към МВУ по процедурата следва да се отчита постигнати резултати относно брой на обновените сгради и обновена площ на обществени сгради.</p> <p>След настоящата процедура по подбор на ПИИ и класиране на проектите, ако остане свободен ресурс, може да се приложат други алтернативни финансови механизми, като например договори с гарантиран резултат.</p>
--	---	--

		генериране на реален финансов поток от спестяванията от проектите и от приходите от продажба на енергия от ВЕИ, при условие, че бенефициентите инвестират собствени средства в такива инсталации.	
3	Камара на архитектите в България 01.12.2022	<p>По повод провежданото обществено обсъждане на актуализирания проект на Насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиции по процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“ (проекта на Насоки), разчитаме да съобразите коментарите и предложенията на Камарата на архитектите в България и в съответствие с тях да коригирате Насоките и да преосмислите самата процедура. Считаме за крайно необходимо да бъде открита отделна програма за сгради културни ценности. Опазването на тези сгради е приоритет на държавата. Те изискват специален и различен подход, поради което в много случаи мерките, които са приложими спрямо други сгради, са неподходящи за тях и дори застрашават техния облик и архитектурна стойност. Ето защо, считаме за неприемливо включването на сградите културни ценности в обща процедура за административни сгради, при която освен това не се отчита спецификата им и изискванията на специалното законодателство. Считаме че в проекта на Насоки трябва да бъдат коригирани някои задължителни изисквания и условията за кандидатстване и изпълнение да бъдат съобразени с естеството на сградите културни ценности (НКЦ) и специалното законодателство в областта на културното наследство.</p> <p>1. Да отпаднат задължителните изисквания за постигане на клас на енергопотребление минимум „В“, както и приоритета, който се дава на предложения, които съчетават използването на възобновяеми енергийни източници, по отношение на сградите НКЦ. Постигането на енергиен клас „В“ за сгради НКЦ в повечето случаи е невъзможно или това би довело до застрашаване на сградата. Това важи и за използването на ВЕИ и инсталирането на такива на сградата.</p>	<p>Прието за информация</p> <p>Инвестиция С4.11: Подкрепа за обновяване на сградния фонд се състои от Подмярка 1: Обновяване на жилищни сгради; Подмярка 2 Обновяване на нежилищни сгради, включително обществени сгради и Подмярка 3: Обновяване на нежилищни сгради в производството, търговията и услугите, както и на сгради от туристическия сектор“.</p> <p>Настоящата процедура е в изпълнение на Подмярка 2, като не са предвидени специфични мерки за сгради културни ценности.</p> <p>Настоящата процедура отчита спецификите на сградите културни ценности, тъй като в НК е посочено следното:</p> <p>„Предложения ще бъдат одобрявани единствено, ако обследването за енергийна ефективност е доказало, че приложените мерки ще доведат до постигане на минимум 30% спестяване на първична енергия за всеки обект, както и <i>че ще се достигат нормативно изискваните нива на енергийна ефективност - най-малко клас на енергопотребление „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.</i></p> <p>!!!По изключение, в случаите на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство, и след представяне на съответна обосновка, може да бъде подкрепен и</p>

	<p>Ето защо, Насоките трябва да бъдат адаптирани към сградите НКЦ и да отчитат спецификата им. Необходимо е да се създадат отделни критерии за оценяване на предложенията за сгради НКЦ, които да са съобразени с конкретната сграда.</p> <p>Обръщаме внимание, че съгласно Закона за енергийната ефективност (чл. 23, ал. 3, т. и чл. 38, ал. 2) редица изисквания за енергийна ефективност са неприложими спрямо сгради НКЦ, тъй като биха могли да нарушат архитектурните и художествени характеристики на сградата. Мерките за енергийна ефективност никога не трябва да заплашват сградата културна ценност. Сградата не бива да е подчинена на мерките за енергийна ефективност, а обратно - мерките за енергийна ефективност трябва да са съобразени с естеството и архитектурните решения на сградата.</p> <p>2. Да отпадне изискването за представяне на писма или решения по ЗООС и/или ЗБР на етапа на кандидатстване към ПИИ, или поне да отпадне за обектите, разположени в границите на населените места поради безспорната липса на очаквано въздействие с оглед на тяхното местоположение.</p> <p>„Писмо по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на плановете, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони от съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, че не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от същата наредба, или Решение за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, съгласно чл. 8от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда с характер „да не се извършва ОВОС“ или Решение по ОВОС за одобряване, съгласно чл. 18 от същата наредба; или Решение по чл. 18 или чл. 28 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на плановете, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на</p>	<p>проект, който предвижда след изпълнение на ЕСМ постигане на по-нисък клас на енергопотребление от клас „В“, определен в енергийното обследване, така че подобряването на енергийните характеристики на ограждащите елементи и/или на техническите системи в тези сгради да не води до нарушаване на архитектурните и/или художествените характеристики на сградите- културни ценности.“</p> <p>1.Приема се. В коригираните НК е поставено изискване за постигане на най-малко клас на енергопотребление „В“, с изключение на сгради - културни ценности, включени в обхвата на Закона за културното наследство.</p> <p>2. Не се приема. Необходимо е на най-ранен етап да бъде направена преценка, че ПИИ няма да бъдат нанесени значителни вреди на доброто състояние и устойчивостта на екосистемите; или инвестицията няма да доведе до влошаване природозащитния статус на местообитанията и видовете, включително тези от интерес за Съюза, на база становище на съответната компетентна институция – РИОСВ/МОСВ, в съответствие с „принципа за ненанасяне на значителни вреди“ (DNSH)“. Навременното набавяне на документи на етапа на кандидатстване е задължение на всеки кандидат, който има намерение да кандидатства по процедурата. В случай че даден документ не е наличен, в процеса на оценка СНД еднократно ще го изиска от кандидата, който следва в указания срок да го предостави на СНД.</p>
--	---	---

	<p>защитените зони за одобряване. В случай на издадени Решения по ЗООС и ЗБР инвестиционният проект трябва да е съобразен с условията и мерките в решенията и да съответства на описаните параметри в тях.“</p> <p>Считаме за ненужно подобно изискване на етапа на кандидатстване. Тези решения, ако е необходимо, се изискват от компетентния орган по одобряване на инвестиционния проект и издаване на разрешение за строеж и са предмет на проверка при оценката за съответствие на проекта. Изискването за представяне на тези документи на етапа на кандидатстване води до излишното ѝ бюрократизиране. Може да се стигне до ситуации, при които заради ненавременно издаване на такова писмо или решение от РИОСВ/МОСВ, кандидатът няма да бъде допуснат до оценка на проектното предложение поради независещи от него причини. Това изискване е необосновано и влиза в противоречие с предвидената възможност да се кандидатства не само с инвестиционен проект и издадено разрешение за строеж, но също с: идеен проект без разрешение за строеж и само с обща ситуация на проекта (схема и чертеж):</p> <p>„В зависимост от степента на проектна готовност за обектите, включени в предложението, кандидатът следва да представи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Технически/работни проекти, с влязло в сила разрешение за строеж и КСС към тях (за обекти в пълна степен на проектна готовност) или • Идеен проект и обобщена КСС по окрупнени показатели или технически/работни проекти и КСС към тях, но без разрешение за строеж (ако за обект/ите на интервенция няма пълна проектна готовност към момента на кандидатстване);или • Обща ситуация на проекта (схема, чертеж) с обяснителна записка, и обобщена КСС по окрупнени показатели.“ <p>3. Да отпадне изискването за съдържание на разрешението за строеж:</p> <p>„Разрешението за строеж, издадено въз основа на одобрения</p>	<p>3.Приема се. Текстът е коригиран.</p>
--	--	--

		<p>инвестиционен проект, по реда на чл. 148-156а от ЗУТ, следва да съдържа максимално подробна информация, относно всички одобрени проектни части на съответния технически/работен проект, както и всички съгласувателни и разрешителни документи, съгласно действащата нормативна уредба.“ Съдържанието на разрешението за строеж и задължителните приложения към него са нормативно установени в ЗУТ и кандидатите няма как да изискват нещо друго от компетентния орган.</p> <p>4. За публичните сгради е необходимо да има не само оценка на разходи/ползи по отношение на икономическа и енергийна ефективност, но и оценка на постигнат оптимален баланс между мерки за енергийна ефективност, архитектурни решения и визуално въздействие върху средата.</p>	<p>4.Прието за информация. Оценка на ПИИ е съобразена с естеството и целите на процедурата-енергийно обновяване на държавни и общински сгради, за административно обслужване, сгради за обществено обслужване в областта на културата и изкуството и сгради за спорт.</p>
4	Община Смолян 01.12.2022 г.	<p>Здравейте,</p> <p>Изпращаме своите коментари относно проект на насоки за кандидатстване по ПРОЦЕДУРА BG-RRP-4.020 „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ“:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Изразяваме мнение, че изискването за съфинансиране на част от СМР за сгради, които са държавна или общинска собственост, не е коректно, тъй като това съфинансиране пак трябва да дойде от обществени средства, което ще утежни финансовото състояние на общините, а голяма част от държавните ведомства нямат и собствени бюджети. - Не е коректно и определянето на видовете СМР, които да се съфинансират, тъй като това ще доведе до неравнопоставеност, поради факта че в зависимост от нуждите и състоянието на сградите, тези части ще има различна стойност. - Не става ясно определените стойности за Минимален и Максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и, включват стойността на съфинансирането или са само финансирането от НПВУ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Приема се за информация. Изискването за съфинансиране на мерките предвидени в техническото обследване и за достъпна архитектурна среда произтичат от националното законодателство. - Приема се за информация. Изискването за съфинансиране е приложимо към всички кандидати по процедурата. - Приема се. В НК са направени уточнения, че минимален и максималният размер на заявените средства по всеки индивидуален проект за сграда/и е само за финансирането със безвъзмездни средства.

		- Следва да се уточни, съгласно новата наредба за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради, дали и как ще се признават обследвания за енергийна ефективност, изготвени съгласно старата наредба, в последните месеци преди влизане в сила на новата наредба, които са валидни.	- Обследвания за енергийна ефективност, изготвени съгласно старата наредба, които са валидни следва да бъдат преработени, в съответствие с новата наредба за техническите изисквания към енергийните характеристики на сгради
5	Община Благоевград 02.12.2022 г.	<p>Във връзка с публикувани за обществено обсъждане проект на насоки за кандидатстване за предоставяне на средства чрез подбор на предложения за изпълнение на инвестиция по Процедура BG-RRP-4.020 „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно обслужване, култура и спорт“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, изразявам следното становище:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изискването, касаещо отчитането на постигнатите резултати по настоящата процедура където е заложено след приключване на дейностите за СМР, в рамките на окончателното отчитане на изпълнявания договор за финансиране на одобрената инвестиция, Водещият партньор да изготви <u>независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор (лица от регистъра по чл.44 ад. 1 от Закона за енергийна ефективност)</u>, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложен в подаденото на етапа на кандидатстване предложение по настоящата процедура, считам че е необходимо да отпадне. На първо място изготвянето на експертната оценка няма да представи обективно потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания, тъй като за някои обекти все още няма да е изминал един отоплителен сезон или една календарна година от въвеждане на ЕСМ, какъвто е и смисълът на разпоредбата на чл.17 от НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради. Предлагам в окончателния 	<ul style="list-style-type: none"> • Не се приема. Изискването, веднага след приключване на проекта, да бъде изготвена независима експертна оценка от сертифициран енергиен одитор, която да докаже потреблението на първична енергия и постигнатите спестявания от обновяването, заложен в подаденото на етапа на кандидатстване предложение, е само за целите на процедурата, с цел отчитане на постигнатите резултати в рамките на предвидените за това срокове, съгласно оперативното споразумение с Европейската комисия. • Посоченото изискване на процедурата не отменя задълженията на КП да изпълни законовите изисквания за издаване на нов сертификат не по-рано от една календарна година след изпълнението на енергоспестяващи мерки, съгласно действащото законодателство.

	<p>вариант на насоките за кандидатстване да бъде заложено само изготвяне на обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания, след като е изминал един отоплителен сезон или една календарна година от въвеждане на ЕСМ, като по този начин ще се постигне и спестяване на финансов ресурс в рамките на всяко едно предложение за изпълнение на инвестиция;</p> <ul style="list-style-type: none"> • На следващо място е необходимо СНД да предвиди средства за разходите за изготвяне на последващото обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания след като е изминал един отоплителен сезон или една календарна година от въвеждане на ЕСМ. Съответно да се приложи механизъм, съгласно който финансовите средства да бъдат планирани от държавния бюджет и преведени по бюджетите на общините, тъй като са разходи, които задължително /съгласно действащата нормативна уредба/ следва да бъдат извършени в резултат от изпълнение на предложенията за инвестиция. По този начин ще се избегне финансовата тежест към общинските бюджети; • Във връзка с изискването заложено в Насоките на страница 17 <i>По настоящата процедура следва всеки кандидат да предостави съфинансиране като поеме със собствени средства разходите, свързани със СМР, които произтичат от нормативни изисквания свързани с безопасната експлоатация на сградите и са предписани като задължителни в техническия паспорт на сградата и СМР, които са нормативно необходими за въвеждане на сградата в експлоатация:</i> <ul style="list-style-type: none"> • СМР свързани с отстраняване на локални дефекти и повреди, които не нарушават общата конструктивна устойчивост на сградите, но в същото време създават опасност за преките ползватели или неотстраняването им би довело до по-сериозни промени в носещата конструкция на сградата в бъдеще; • СМР свързани с осигуряване на пожарна безопасност, ремонт/подмяна на мълниезащитна и заземителна инсталация, 	<ul style="list-style-type: none"> - Не се приема. Разходите за изготвяне на последващото обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания след като е изминал един отоплителен сезон или една календарна година от въвеждане на ЕСМ, не са допустими по процедурата. Тези разходи излизат извън периода на изпълнение на инвестициите по процедурата. Крайният срок за изпълнение на инвестицията е юни 2026 г. Съгласно оперативните договорености с ЕК по Инвестиция С4.П1: Подкрепа за обновяване на сградния фонд⁴, до края на второ тримесечие на 2026 г. трябва да завърши енергийното обновяване на нежилищни сгради и да бъдат постигнати индикаторите на процедурата. Това не освобождава кандидатите от задължението им да спазват действащата нормативна уредба след приключване на финансирането по проектите. - Не се приема. СМР разходите, произтичащи от техническото обследване следва да се поемат със собствени средства на КП.
--	--	--

		<p>осигуряване на достъпна архитектурна среда)“</p> <p>предлагам разходите, свързани с цитираните СМР да бъдат включени за финансиране от Механизма за възстановяване и устойчивост, тъй като се касае за дейности, които са свързани с цялостната завършеност на обектите, като по този начин ще се осигури и устойчивост на извършените инвестиции;</p> <ul style="list-style-type: none"> • На страница 26 от Насоките следва да се уточни конкретно какво се има предвид под „Обща ситуация на проекта (схема, чертеж) Например: Архитектурно заснемане, скица от Агенция по геодезия, картография и кадастър или скица от съответната община по местонахождение на обекта на интервенция! • По отношение на непреките допустими разходи за организация и управление и за дейности по публичност/видимост в размер до 2% от преките допустими разходи, считам че процентът е нисък, предвид съществуващите инфлационни процеси. Предлагам да бъде заложено размерът да бъде - до 2% от преките допустими разходи за организация и управление и до 2 % от преките допустими разходи за дейности по публичност/видимост; Считам за целесъобразно да се предвидят преки допустими разходи за одит по ПИИ с финансиране от Механизма за възстановяване и устойчивост. 	<ul style="list-style-type: none"> • Приема се. Направена е корекция на текста и е уточнено, че се има предвид архитектурно заснемане. • Не се приема. Определянето на процента се базира на изчисления на исторически данни за отчетени непреки разходи.
6	Община Добрич 05.12.2022 г.	<p>Уважаеми дами и господа,</p> <p>С настоящото, представям коментар и предложение по ПРОЦЕДУРА BG-RRP-4.020 „ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВО ЕНЕРГИЙНО ОБНОВЯВАНЕ НА ПУБЛИЧЕН СГРАДЕН ФОНД ЗА АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ, КУЛТУРА И СПОРТ</p> <p>- По максималният размер на заявените средства по всеки</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разпределението на средствата по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на публичен сграден фонд за административно

		<p>индивидуален проект за сграда/и посочен в Условието за кандидатстване.</p> <p>Да допуснем, че се подават 3 ПИИ от 3 различни групи общини за сгради за административно обслужване с еднакво РЗП от 500 кв.м. Въпросът ни е защо сградата за община от 1-ва група има възможност да подаде ПИИ с максимален размер на средствата от 8 000 000 лева с ДДС, сградата за община от 2-ра група има възможност да подаде ПИИ с максимален размер на средствата от 4 000 000 лева с ДДС, сградата за община от 3-та група има възможност да подаде ПИИ с максимален размер на средствата от 2 000 000 лева с ДДС? Справочникът за цените в строителството се ползва от всички строителни фирми на територията на цялата страна. Нещо повече, при кандидатстване с проект за получаване на подкрепа от ЕС, като доказателство за остойностяване на разходите за строителство, програмите изискват цените за строителството да са съобразени с тези в справочника или посочват референтни цени, с които всички кандидати следва да се съобразят. Разходите за останалите преки (авторски/строителен надзор, изготвяне на инв. проект и др.) и непреки дейности също са еднакви за всички кандидати с много малки колебания в цените в зависимост от мястото на изпълнение на проекта.</p> <p>Предложение: В тази част от Условието за кандидатстване, СНД да посочи недискриминиращи и справедливи максимални стойности за всички групи общини, които да постави 256 общини при равни условия при изпълнение на проектите.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ако е правилно разбирането, че: <ol style="list-style-type: none"> а. За дейностите по организация и управление, съгласно чл.12 на ПМС № 157 от 7 юли 2022 г., могат да се наемат лица на срочни трудови договори извън утвърдената численост на персонала. 	<p>обслужване, култура и спорт“, е направено въз основа на формирани бюджети по групи общини, изчислени чрез прилагане на критерии с определена тежест: брой население; брой сгради; РЗП на сградите; брой административни услуги, културни и спортни организации, съгласно подадените данни от общините за наличния им сградния фонд.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Получените данни са разпределени в три групи общини: 1-ва група – 10-те големи градски общини; 2-ра група общини - 40 градски общини; 3-та група общини: 215 общини, попадащи в дефиницията за селски район, съгласно Споразумението за партньорство 2021-2027 г. Приложеният подход на разпределение на ресурса осигурява на всяка община равни възможности да се конкурира с общините от съответната група, в рамките на формирания бюджет по видове сгради. <p>1. Не са необходими допълнителни уточнения в НК, тъй като дейностите по организация и управление, съгласно чл.12 на ПМС № 157 от 7 юли 2022 г., могат да се наемат лица на срочни трудови договори извън утвърдената численост на персонала, се изпълняват съгласно разписания в НК Вариант 2: Крайният получател изпълнява дейностите по</p>
--	--	---	--

	<p>То в Условието за кандидатстване не е уреден вариант за кандидати общини да наемат лица на срочни трудови договори извън утвърдената численост на персонала, т.като в обхвата на чл. 12 на ПМС № 157 от 7 юли 2022 г. са администрации на изпълнителната власт и администрации на органите по чл. 340 от Закона за съдебната власт.</p> <p>Предложение: СНД да опише вариант и за кандидати общини.</p> <p>б. При Вариант 2, дейността по организация и управление и за информация и публичност се изпълнява от служители (екипа за управление) на КП/партньор.</p> <p>То текстът „Вариант 2: Крайният получател изпълнява дейностите по организация, управление и информация и публичност, като не извършва изцяло възлагане на дейностите на външен изпълнител“ следва да се ревизира, доколкото „не извършва изцяло възлагане“ допуска варианти за изпълнение на дейността.</p> <p>2. Стр. 47 – „Предложения, получили минимум 72 точки...“</p> <p>3. Стр. 54 – „Предложения, получили минимум 65 точки ...“</p> <p>Коментар точки 2 и 3: Явно е допусната техническа грешка.</p> <p>4. Стр. 56-57 – „Въпроси във връзка с попълването на формуляра за кандидатстване и изискванията по настоящата процедура могат да се задават на: Електронен адрес: oprd@mrrb.government.bg, Адрес за кореспонденция: 1618 гр.София, бул. „Цар Борис III“ № 215, ет. 9, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“.</p> <p>Предложение: СНД да допусне и вариант за задаване на въпроси в писмена форма чрез Информационната система за Механизма ИСУН 2020, секция „Разяснения по процедурата“.</p>	<p>организация, управление и информация и публичност, като НЕ извършва ИЗЦЯЛО възлагане на дейностите на външен изпълнител.</p> <p>2 и 3. НК са коригирани и е отстранена техническата грешка.</p> <p>4.Приема се и отразено в НК.</p>
--	---	--

--	--	--	--